

ВІТАЄМО З ДНЕМ ПАМ'ЯТІ ТА ПРИМИРЕННЯ
І ДНЕМ ПЕРЕМОГИ НАД НАЦИЗМОМ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ!

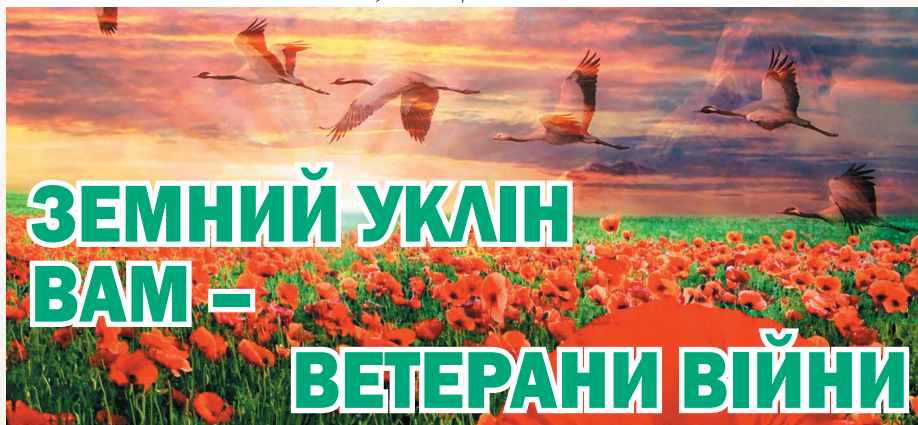
АВТОДОРОЖНИК

Газета колективу Харківського навчально-науково-виробничого комплексу з автомобільно-дорожньої освіти

№ 5 (1688)
11 травня 2021 р., вівторок

О НІХТО НЕ ЗАБУТИЙ, НІЩО НЕ ЗАБУТЕ!

ЗЕМНИЙ УКЛІН ВАМ – ВЕТЕРАНИ ВІЙНИ

У ці травневі дні за улавленню традицією колектив нашого університету разом з усією прогресивною спільнотою України відзначає День пам'яті та примирення і День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

Ця війна на сторінках історії нашого народу викарбувала роки страху і болю, але не змогла відібрати у її учасників надії й віри у Перемогу, що стала найціннішою для усіх прийдешніх поколінь. Перемогу, яка викликає сльози щастя і водночас туги за тими, хто так і не повернувся до рідних домівок.

Після вторгнення ворожих військ на нашу землю Україна стала ареною запеклих бойових дій. У складі військ Південно-Західного фронту українці становили майже 50% бійців. Загальна чисельність мобілізованих до Збройних Сил перевищила 6 мільйонів мешканців України. Кожен другий з них загинув, а кожен другий з тих, хто залишився живим, став інвалідом.

Сьогодні, говорячи про масштабні й спустошливі наслідки Другої світової війни, ми виносимо життєво важливі уроки для нашої держави, яка і зараз героїчно захищає свої кордони від зазіхань ворога, мужньо відстоюючи свій суверенітет і свою незалежність.

Багато подій минувшини застигає серпанком час, але український народ, вшановуючи свою історію, у тому числі й новітню, пов'язану з АТО, є й буде мужнім і непохитним. І жодні негарзди не стануть на заваді нашої мети до єдності Заходу і Сходу, Півдня і Півночі. Ми завжди сповідували правду і будемо це робити довіку, позаяк кожен із нас пам'ятає заради чого наші захисники віддали своє життя на фронті: колишньому – і нинішньому...

Цьогоріч, незважаючи на світову пандемію, спричинену поширенням COVID-19, у ці травневі дні ми вкотре висловлюємо повагу й шану усім борцям проти нацизму, воєнних злочинців і депортацій, а також злочинців проти людяності, скоєних у ті роки, увічнюємо пам'ять про загиблих воїнів і жертви тієї війни, вкотре нагадуючи усім про роль українців у перемозі над ворогом.

Гідно утверджуючи цю славну традицію, щороку ми вшановуємо наших ветеранів і дітей Другої світової війни, які боролися проти фашизму в регулярних арміях, були партизанами і служили у допоміжних формуваннях або на передовій, пройшовши всю війну у героїчно загинувши в тій запеклій боротьбі.

Як і сімдесят шість років поспіль, сьогодні разом з українським народом ми віддаємо данину пам'яті захисникам Вітчизни – доблесним воїнам нашої alma mater, які з університетських аудиторій та зі студентських парт з перших днів війни пішли на фронт захищати рідну землю: хтось у складі бойових підрозділів, інші – на зведених мостах і переправах та підвезенні боєприпасів чи воюючи у ворожому тилу.

Сподіваюся, що їхній подвиг ніколи не втратить своєї значущості як для сучасних, так і для наступних поколінь, які цінували й будуть цінувати даровану усім нам свободу.

Шановні наші сивочолі ветерани!
Щиро вітаю Вас з Днем пам'яті та примирення і Днем перемоги над нацизмом у Другій світовій війні!

Бажаю Вам родинного щастя й затишки, спокою і тепла у Ваших душах і серцях, бадьорості й життєдайних сил!

Миру і злагоди усім нам!

В.О. Богомолов,
ректор ХНАДУ, професор

Солдат

*Я бреду по коліно в грязі і воді,
Горький пот рукавом утираю.
Измокаю в холодном весеннем дожде
На просторах рідимого края.*

*По ночам до костей пробирает мороз,
Заметаает равнину порошей.
В бесконечном пути я одрях и зарос,
Стал седой, как старик, нехороший.*

*Но когда я усталый стою у крыльца,
После боя еще не остывнув,
Мальши принимают меня за отца,
Старики обнимают как сына.*

*Самый ясный и ласковый девушки взгляд
Дарят мне, улыбаясь с порога,
Потому что для них я не просто солдат,
Проходящий военной дорогой.*

*Пусть морщины мои глубоки и темны,
Пусть я грязный бреду, обозленный,
Я несу торжество победившей весны –
Целый мир, голубой и зеленый.*

*Светлый мир, о котором мечтали они,
Как о чудной, несбыточной сказке...
Он пришел в эти хмурые, трудные дни
С краснозвездной, сверкающей каской!*

Сергей Деревянко (весна 1944 г.)

Вашей памяти...

*Уходили молодыми ребята
На защиту Отчизны своей.
Кровью подвига писана клятва
По сердцам Ваших жен, матерей.*

*Сколько в жизни счастливых рассветов
Зачеркнула злодейка-судьба.
Ваши юны сорок первого лета
В нашей памяти будет всегда.*

*Я пишу, просто внучка солдата,
Отдаю свой сердечный поклон.
Память Вечная, спите ребята,
Безмятежным пусть будет Ваш сон.*

*Перед Вами, живыми и павшими,
Своей жизнью мы в вечном долгу.
Не словами, поступками нашими
Защищать будем также страну.*

*Не дожили мои ветераны
До сегодняшних солнечных дней.
Их душевные муки и раны
Смыть не смогут потоки дождей.*

*Я пишу, просто внучка солдата,
Вашей памяти вечно служу.
Подрастут молодые ребята,
Им о подвигах всё расскажу.*

Ирина Сараева

О ОФІЦІЙНО

МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ КОНТАКТИ

Упродовж трьох днів (30 березня – 1 квітня) делегація Міністерства освіти і науки України та керівників майже 80 провідних закладів вищої освіти України на чолі з Міністром Сергієм Шкарлетом перебувала з робочим візитом у Республіці Таджикистан.

У складі делегації керманців ЗВО України був і ректор ХНАДУ професор В.О. Богомолів.

Під час візиту української делегації у столиці Таджикистану місті Душанбе відбувся перший освітній форум «Навчайся в Україні», організований Українським державним центром міжнародної освіти МОН, у роботі якого взяли участь міністри освіти і науки України та Республіки Таджикистан, Посол України в Таджикистані та представники ЗВО.

– Вперше в історії українсько-таджицьких відносин у Душанбе проходить такий масштабний освітній форум, метою якого є популяризація можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів, що передбачено Указом Президента України №210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні». Переконаний, що перший форум ректорів провідних університетів України і Республіки Таджикистан сприятиме розширенню можливостей для розвитку співпраці в освітній галузі між Україною і Таджикистаном, встановленню та активізації прямих зв'язків між універ-

ситетами обох країн, а також відкриє додаткові можливості й нові горизонти та перспективи реалізації двосторонніх проєктів у галузі освіти і науки для продуктивної співпраці та виконання поставлених завдань, – сказав Сергій Шкарлет.

Під час форуму діяла виставка-ярмарок «Study in Ukraine», на якій українські ЗВО презентували таджицьким

студентам освітні можливості України. Серед спеціальностей, які обирають таджицькі студенти, найпопулярнішими є: авіаційний транспорт, телекомунікації та радіотехніка, лікувальна справа і медсестринство, а також стоматологія. На тепер у закладах вищої освіти України навчається 134 громадян Республіки Таджикистан, з них 26 – за рахунок державних

стипендій і 108 – за контрактом.

У рамках офіційного візиту української делегації Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет провів зустріч з Міністром освіти і науки Таджикистану Махмадйусуфом Сайдали Імамзодом.

Під час зустрічі Сергій Шкарлет щиро подякував за теплий прийом української делегації та надану унікальну можливість, попри наявні труднощі через пандемію COVID-19, особистого знайомства з таджицькими колегами.

– Сьогодні в Україні є значний науково-освітній досвід і традиції, а українські університети мають достатній потенціал для забезпечення якісної підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням вимог сучасного ринку праці та проведення наукових досліджень, – зазначив Сергій Шкарлет.

Обговорюючи питання щодо оновлення нормативно-договірної бази у галузі освіти і науково-технічного співробітництва, Міністр повідомив, що наразі в Україні триває робота над розробкою та впровадженням єдиної міжвідомчої електронної платформи щодо набору іноземних студентів до українських закладів вищої освіти. Це допоможе прибрати недоборові посередників та мінімізувати корупційні ризики при поданні документів іноземцями для вступу до ЗВО України. Нині спільно з Мінцифри напрацьовується нормативно-правова база для функціонування цієї платформи.

Також у рамках офіційного візиту Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет провів зустріч із понад 150 випускниками закладів вищої освіти України, які нині очолюють різні органи влади в Таджикистані.

Під час цього візиту ректор ХНАДУ професор В.О. Богомолів обговорив з ректорами ЗВО Таджикистану низку питань міжнародної співпраці, зокрема й щодо залучення таджицьких студентів і аспірантів, молодих викладачів і науковців до навчання та підвищення кваліфікації в ХНАДУ, проведення спільних наукових досліджень, а також підготовки надсучасних фахівців для різних галузей країни.

Ольга Ожго

○ ВІЗИТИ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

На початку квітня за програмою міжнародного академічного співробітництва Міністерства освіти і науки України наш університет з офіційним візитом відвідала делегація Технічного університету – Варна (Болгарія).

Проректор Технічного університету – Варна Кирило Кіров та заступник директора університетського коледжу Гешо Любенов зустрілися з керівництвом факультету підготовки іноземних громадян та науковцями ХНАДУ.

Під час зустрічі, що пройшла у теплій і дружній обстановці в Центрі міжнародної діяльності, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків проф. Г.І. Тохтар представив нашим гостям науковців і викладачів університету, які зацікавлені в українсько-болгарському співробітництві.

Під час перемовин були присутні завідувачі кафедр: інженерної та комп'ютерної графіки проф. О.В. Черніков, комп'ютерної технології та мехатроніки проф. О.Я. Ніконов, автомобільної електроніки проф. А.В. Гнатов, а також професор кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій О.Г. Гурко.

Георгій Іванович і керівниця відділу міжнародних зв'язків К.І. Даниленко на високому рівні презентували наш університет і кафедри, а також провели для болгарських колег ознайомчу екскурсію у головному корпусі університету і лабораторії швидкісних автомобілів, що наразі є візитівкою ХНАДУ.

Під час двосторонніх перемовин учасники цієї багатообіцяючої зустрічі обговорили існуючі на тепер можливості подальшої науково-педагогічної співпраці та академічної мобільності між нашими закладами вищої освіти, а також участь науковців ХНАДУ у міжнародній конференції Технічного університету – Варна, що запланована на червень цього року.

Насамкінець зустрічі між ХНАДУ і Технічним університетом – Варна було підписано відповідну двосторонню угоду про співпрацю.

Наш кор.

О ГОТУЄМОСЯ ДО АКРЕДИТАЦІЇ

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Акредитація будь-якої освітньої програми – це передусім оцінювання її якості та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на відповідність стандарту вищої освіти, спроможність виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання її якості.

Однією з цілей акредитації є сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до європейського освітнього простору.

Цьогоріч кафедра комп'ютерних технологій і мехатроніки проходила акредитацію освітньої програми «Програмне забезпечення систем першого (бакалаврського) рівня» спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення», за якою наразі здійснюється підготовка фахівців у ХНАДУ.

Гарантом освітньої програми є завідувач кафедри комп'ютерних технологій і мехатроніки, Лауреат премії Президента України, докт. техн. наук, проф. О.Я. Ніконов.

Під час підготовки до акредитації особлива увага приділялася формам і методам навчання та викладання, що сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей і програмних результатів навчання, а також відповідають вимогам студентоцентризованого підходу та принципам академічної свободи.

Серед методів навчання є і підготовка студентів до участі у міжнародній студентській олімпіаді з програмування (ICPC).

АСМ ICPC – це міжнародна команда на олімпіаді студентів з програмування (International Collegiate Programming Contest), що проводиться під егідою АСМ (Association for Computing Machinery). Це єдина міжнародна студентська олімпіада з програмування в Україні, що є офіційною всеукраїнською студентською олімпіадою. Олімпіаду було зорганізовано у 1970 р. в США, коли університет Техасу «А&М» провів «First Annual Texas Collegiate Programming Championship». Міжнародний статус ці змагання отримали у 1977 р.

АСМ ICPC – це командне студентське змагання, котре має певні обмеження щодо складу учасників: допускаються лише студенти ЗВО або аспіранти першого року навчання не старше 24 років, кожна команда складається з трьох осіб.

Командам ставиться завдання вирішення якомога більшої кількості із запропонованих завдань за обмежений час.

Минулого року чотири команди студентів кафедри комп'ютерних технологій і мехатроніки взяли участь у першому турі всевітнього чемпіонату з програмування ICPC.

У другому етапі Всеукраїнської олімпіади з програмування взяли участь команди ЗВО I – IV рівнів акредитації, які виборили це право за підсумками першого етапу змагань.

Кафедра комп'ютерних технологій і мехатроніки бере участь у другому етапі міжнародної студентської олімпіади з програмування, починаючи з 2015 р.

Цьогоріч до складу команди увійшли студенти Олександра Бокань, Дмитро Ні-

конов, Ярослав Погребняк, Дмитро Завада, Валентин Шурніков, а також магістрант Олександра Півнєва.

Тренерами команд є зав. каф. проф. О.Я. Ніконов та асист. В.М. Шуляков.

У другому етапі Всеукраїнської олімпіади з програмування брали участь понад двохсот команд з різних куточків України. Командам було запропоновано 15 завдань різної складності, викладених українською та англійською мовами. Тривалість змагань становила 5 годин без перерви. Мовами програмування на другому етапі олімпіади були: C, C++, Java, Pascal, Python. Перевірка рішень завдань здійснювалася автоматично через онлайн систему проведення олімпіад ejudge.

Варто зазначити, що участь у змаганнях світового рівня вимагає величезної відповідальності та багато часу, адже студенти це роблять під час навчального процесу.

У чому полягає їхня мотивація і яку конкурентну перевагу може дати студентам досвід участі в міжнародній олімпіаді з програмування?

Ключовим етапом підготовки є практичні напрацювання щодо вирішення близьких до олімпіадних завдань.

Для чого це потрібно самим студентам?

Навіть залишаючи за дужками такі приємні речі, як інтерес до програмування і пристрасть до змагань, є декілька важливих дивідендів, які можна отримати з подібного досвіду.

По-перше, олімпіада залучає і мотивує людину писати багато коду, і в результаті вона пише його швидко і без помилок. Це дуже корисно в подальшій професійній діяльності. Коли така молода людина приїде влаштуватися на роботу, де буде проходити співбесіду (наприклад, на посаду розробника), то їй запропонують вирішити ті ж самі олімпіадні завдання. Якщо у неї виявиться відповідний досвід, вона легко отримає бажану посаду.

По-друге, в цілому досягнення на цих змаганнях є показником сильних інтелектуальних здібностей студента. За час своєї участі в змаганнях студенти набувають навички знаходження оптимальних рішень досить складних задач, що допомагає їм у подальшому успішно обробляти великі обсяги даних, з якими їм доводиться стикатися під час роботи над реальними проєктами.

Звичайно, є чимало розумних людей, які звикли довго і ретельно обмірковувати рішення задач. Вони можуть вирішити якусь складну наукову задачу, але на олімпіаді на це відведено мало часу, що викликає стресову ситуацію, адже люди без відповідного досвіду часто не можуть працювати в таких умовах.

По-третє, це, безумовно, престиж. Учасники олімпіад витрачають колосальний обсяг сил і часу, але медаль міжнародних змагань – це відмінний результат, що підвищує привабливість випускника ЗВО в очах потенційних стейкхолдерів. Усе це вигідно вирізняє студентів-олімпіадників, підвищуючи їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Що ж до університетської освіти, то завдяки олімпіадам студенти краще пізнають що таке динамічне програмування, строкові алгоритми, структури даних тощо.

Олімпіадні змагання не лише допомагають студентам отримати актуальні знання в галузі академічного програмування, але й підвищити шанси на подальше працевлаштування. У провідних світових ІТ-компаніях працюють і переможці, і учасники олімпіад з програмування. Учасники АСМ ICPC назавжди вписують себе в спеціальні міжнародні бази даних, чим підвищують свій майбутній рейтинг кандидатів на роботу в ІТ-галузі.

Коллектив кафедри комп'ютерних технологій і мехатроніки пишається тим, що наші студенти-учасники цих престижних міжнародних змагань згодом стають тренерами студентських команд. Крім роботи в провідних ІТ-компаніях – це ще один варіант їхнього розвитку, адже участь в сучасному олімпіадному русі є чудовим стимулом після закінчення університету професійно займатися улюбленою справою.

О.Б. Маций,
членкиня проєктної групи ОП
«Програмне забезпечення систем»,
доц. каф. КТМ

О ДО ДНЯ НАУКИ

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ РОКУ

Відповідно до наказу № 222 від 18.02.2021 р. за усталеною традицією у березні МОН України підбивало підсумки наукової та науково-технічної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за 2020 рік.

Цьогоріч підбиття підсумків проходило з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України № 211 від 11.03. 2020 р. «Про запобігання поширення на території України коронавірусу COVID-19» в онлайн форматі. Детальні звітні матеріали ЗВО представляли проєктори з наукової роботи, які містили ґрунтовну інформацію щодо тематик фундаментальних і прикладних наукових досліджень та розробок, публікаційної активності науковців, підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів, а також місця закладу у рейтингах щодо наукової та науково-технічної діяльності.

Наш університет звітував 24 березня в групі транспортних вишів.

Наукові дослідження є базовими елементами розбудови економіки провідних країн і відіграють важливу роль у стійкому та успішному розвитку суспільства в цілому. Створення сприятливих умов для розвитку та підвищення ефективності наукової діяльності є пріоритетним завданням державної науково-технічної та інноваційної політики. Сьогодні в ХНАДУ приділяється належна увага розвитку усіх пріоритетних напрямів наукової діяльності. Основна мета наукової та науково-технічної діяльності університету полягає в одержанні та використанні нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпеченні якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, розв'язанні комплексних завдань у галузі наукового розвитку, впровадженні та використанні в Україні і на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів.

Серед важливих досягнень наукової діяльності університету за звітний період варто відзначити подальше збільшення обсягів фінансування досліджень і розробок за рахунок коштів загального фонду, підвищення питомої ваги видатків на фінансування конкурсних наукових проєктів, зростання кількості публікацій у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, підвищення кількості цитувань у виданнях, що входять до міжнародних наукових баз даних, збільшення h-індексу університету в міжнародній наукометричній базі даних Scopus, збереження достатньо високої економічної ефективності держбюджетного фінансування наукової діяльності, позитивне просування у вітчизняних рейтингах, а також високу активність студентів і молодих учених нашого університету на державному рівні.

Проведення щорічного аналізу стану кадрового і фінансового забезпечення наукової та науково-технічної діяльності, результатів наукових досліджень і розробок, реалізації визначених державою пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки є важливим для оцінювання ефективності використання науково-технічного потенціалу. Важливим ресурсним показником є чисельність кадрів, зайнятих у царині науки.

У 2020 р. чисельність науково-педагогічних працівників за основним місцем роботи становила 358 осіб, з них 62 (17%) доктори та 232 (65%) кандидати наук. Упродовж 2016 – 2020 рр. в університеті зменшилася кількість штатних науково-педагогічних працівників на 24%. Відсоток штатних працівників з науковими ступе-

нями зріс з 72% до 82%. Чисельність докторів наук із загальної чисельності штатних науково-педагогічних працівників за останні роки зростає на 24% (з 50 осіб у 2016 р. до 62 осіб у 2020 р.). Загальна чисельність працівників науково-дослідної частини також поступово зменшується. Чисельність працівників науково-дослідної частини за звітний період складала 186 осіб (з урахуванням сумісників та осіб, які працюють за цивільно-правовими договорами), з яких 18 докторів та 51 кандидат наук. Питома вага докторів наук та докторів філософії (кандидатів наук) серед виконавців досліджень становила 37%. Цьогоріч кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, зменшилася порівняно з 2019 р. на 13%. Із загальної чисельності працівників науково-дослідної частини чисельність штатних працівників становила 45 осіб, серед яких 1 докт. наук та 3 канд. наук. Загальний відсоток штатних наукових працівників з науковими ступенями становить 9%.

З метою підвищення ефективності держбюджетної науки у червні 2020 р. ХНАДУ вийшов з ініціативою створення у Харкові науково-навчально-промислової корпорації, до якої увійшли ЗВО Міністерства освіти і науки, Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, Нацгвардії та промислові підприємства. Основною метою створення цієї корпорації є координація зусиль щодо підвищення ефективності держбюджетної науки, пошук і реалізація наукових напрямів досліджень, спрямованих на підвищення обороноздатності України та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. На тепер підписано угоду про участь у корпорації між ХНАДУ, Міжнародною академією наук та інноваційних технологій, Національною академією Національної гвардії України, Харківським національним університетом Повітряних сил України ім. І. Кожедуба, ПАТ «Спецбудмаш» і ПАТ «Вовчанський агрегатний завод».

Виконання наукових досліджень в університеті традиційно здійснюється на основі затверджених тематичних планів науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету та коштів замовників науково-дослідних робіт, які виконуються в межах робочого часу викладачів. Сумарний обсяг фінансування науково-технічної діяльності за 2020 р. становить 10 524,4 тис. грн, що майже на рівні минулого року (у 2019 р. – 10 889,8 тис. грн). Обсяг фінансування науково-дослідних робіт за рахунок загального фонду у звітному році дорівнював 3727,6 тис. грн. Це найкращий результат

за останні роки. Усі бюджетні теми відповідають пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки на період до 2020 р. та переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і наукових розробок. Цьогоріч обсяг фінансування наукової діяльності за рахунок коштів загального фонду збільшився на 334,3 тис. грн (9,6%). У 2020 р. розпочато фінансування комплексного проєкту за темою «Розроблення методів і засобів підвищення довговічності двигунів для броньованої техніки на основі конвергенції технологій» (наук. кер. проф. О.Г. Гурко), який було подано на конкурс кафедрами механічного факультету. Цей проєкт отримав високі бали експертів фахової Ради МОН України і був профінансований за кошти бюджету в обсязі 620,0 тис. грн. За звітний рік в університеті виконувалося 6 науково-дослідних робіт, фінансованих за рахунок коштів державного бюджету, з них 2 прикладні дослідження – 1115,0 тис. грн (наук. кер.: проф. А.Г. Батракова та О.Г. Гурко), 3 науково-технічні розробки – 1856,6 тис. грн (наук. кер.: проф. А.В. Гнатів, В.О. Богомолов і М.А. Подригало) та 1 наукова робота молодих учених – 756,0 тис. грн (наук. кер. проф. Д.М. Клець). Проведення цих досліджень виконувалося співробітниками трьох факультетів: автомобільного, механічного та дорожньо-будівельного. За кошти держави наші молоді науковці проводять дослідження в царині нових технологій розвитку транспортної системи (у т.ч. – розумний, зелений та інтегрований транспорт).

Кращих показників фінансування наукових досліджень за рахунок держбюджетних коштів досягли: автомобільний (1856,6 тис. грн) та механічний (1376,0 тис. грн) факультети. Упродовж року було завершено виконання трьох розробок з річним обсягом фінансування 1856,6 тис. грн. Під час виконання роботи «Підвищення живучості багатівісних вантажних автомобілів військового призначення шляхом використання автоматичної трансмісії та підвищення надійності гальм» (терм. викон. 2019 – 2020 рр., наук. кер. проф. В.О. Богомолов) було вирішено низку завдань. Зокрема, було створено комплексну математичну модель руху транспортних засобів у колоні з використанням засобів навігаційних систем. Під час проведення дорожнього експерименту було підтверджено та скориговано алгоритми визначення раціональних режимів руху та раціональної передачі; створено програмне забезпечення для визначення найраціональніших параметрів компоновки елементів гальмівного приводу багатівісних транспортних засобів з урахуванням різного ступеня ушкодження елементів приводу; розроблено систему керування механічним гальмовим краном та органом керування тягою двигуна для можливості автоматизації руху транспортних засобів, не оснащених електронними системами керування гальмівним приводом і двигуном; розроблено дослідний зразок автоматичної системи керування трансмісією у режимах руху та руху з місця; створено пристрій моніторингу тиску повітря у шинах багатівісних автомобілів з можливістю індикації стану тиску на мобільний пристрій з використанням бездротових технологій; створено кіберфізичну систему керування трансмісією; розроблено систему керування, що дозволяють якісно герметизувати кабінку військової техніки, а також розроблено теоретичні основи створення автоматичних систем керування агрегатами трансмісії.

Під час виконання розробки «Енергозберігаючі маловитратні технології створення та ре-

О ДО ДНЯ НАУКИ

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ РОКУ

Продовження. Початок на с. 5

монту гібридних транспортних засобів різного призначення» (терм. викон. 2019 – 2020 рр., наук. кер. проф. М.А. Подригало) було здобуто такі прикладні наукові результати: удосконалено систему контролю зарядом тягових літій-іонних акумуляторних батарей з блоком балансування напруги по елементах; удосконалено систему перетворення постійної напруги акумуляторної батареї у стандартну напругу 220 В, 50 Гц для живлення додаткового обладнання; систему керування, контролю та перетворення енергії для гібридних транспортних засобів багатофункціонального призначення в різних режимах роботи: «гібридний автомобіль», «бензиновий автомобіль» і «тільки електрика», гібридний транспортний засіб багатофункціонального призначення на базі ЗАЗ Ланос Пікап і проведення його натурних випробувань у різних режимах та умовах експлуатації; аналітичні вирази для розрахунку процесів в інструментах електромагнітних технологій ремонту; проведено чисельні розрахунки характеристик процесів в інструментах електромагнітних технологій ремонту та надано пропозиції щодо технічних реалізацій інструментів електромагнітних технологій ремонту тощо.

Під час виконання роботи «Розробка сонячної зарядної станції для електромобілів» (терм. викон. 2019 – 2020 рр., наук. кер. проф. А.В. Гнатов) було здобуто такі прикладні наукові результати: схемні рішення сонячних електростанцій на фотоелектричних модулях; графіки залежності напруги та потужності фотоелектричних панелей при роботі на різне навантаження; конструктивні схеми різного типу сонячних електростанцій; схему експериментального зразка сонячної зарядної станції (СЗС) для електромобілів; технічні рекомендації щодо практичного впровадження СЗС для електромобілів; схему силової частини СЗС; схему управління зарядного блоку СЗС; графіки залежності згенерованої потужності СЗС від часу; систему управління транспортно-пересадочними вузлами; модель визначення параметрів попиту на СЗС у транспортно-пересадочних вузлах; спосіб генерування електроенергії при паркуванні автомобіля з використанням пружинного накопичувача; спосіб перетворення кінетичної енергії від натискання в електричну з пішохідною платформою та циліндричним мультиплікатором; платформу з мультиплікатором, що перетворює кінетичну енергію від натискання в електричну; платформу для перетворення кінетичної енергії від натискання в електричну.

За рахунок коштів спеціального фонду виконувалося 110 робіт за договорами із замовниками різних форм власності. У 2020 р. запланований обсяг надходжень від укладених господарств становив 3500,0 тис. грн. Річний обсяг надходжень за виконани науково-дослідні роботи від замовників становить 6796,8 тис. грн. План науково-дослідних робіт за спеціальним фондом виконано на 194%. Але порівняно з минулим роком фінансування науково-дослідних робіт за рахунок коштів замовників зменшилося на 700,0 тис. грн. Найвагоміші обсяги господарств робіт виконані на дорожньо-будівельному факультеті – 6370,8 тис. грн (при плані 1775 тис. грн), що становить майже 94% від фінансування господарств робіт по університету. Кращий показник фінансування господарств робіт науково-дослідних робіт має кафедра будівництва та експлуатації автомобільних доріг – 3567,8 тис. грн, яка перевиконала річний план господарств загалом по ХНАДУ, що складає 52% від фінансування загальноуніверситетських робіт. Також успішно виконали

план господарств робіт такі кафедри: технології дорожньо-будівельних матеріалів і хімії (563%), проектування доріг, геодезії і землеустрою (150%) та комп'ютерних технологій і мехатроніки (130%).

Для виконання плану господарств науково-дослідних робіт кафедрами університету було подано 8 тендерних пропозицій через систему Prozoro. У чотирьох пропозиціях університет визнано переможцем. Завдяки цьому було укладено договори загальним обсягом робіт на суму 1,8 млн. грн, з них на 2020 р. – 560 тис. грн. Найкращими були пропозиції таких кафедр: технології дорожньо-будівельних матеріалів і хімії (2 проп. обсягом 998 тис. грн), проектування доріг, геодезії і землеустрою (1 проп. обсягом 582 тис. грн), комп'ютерних технологій і мехатроніки (1 проп. обсягом 191 тис. грн).

Головним замовником науково-дослідних робіт, що виконуються за рахунок коштів спеціального фонду, є Державне агентство автомобільних доріг України «Укравтодор», за тематичним планом якого у 2020 р. університет виконував 16 науково-дослідних робіт з річним обсягом фінансування 2985 тис. грн (44% від річного обсягу фінансування за спеціальним фондом). Із загальної кількості виконуваних робіт у 14 роботах університет був головним виконавцем, а у 2 роботах як співвиконавець з ДП ДержДорНДІ та з Національним транспортним університетом. На замовлення Держагентства «Укравтодор» наукові колективи кафедр дорожньо-будівельного факультету у звітному році завершили розробку дев'яти національних стандартів України: ДСТУ «Автомобільні дороги. Терміни та визначення понять», ДСТУ «Автомобільні дороги. Правила призначення ремонтних заходів», ДСТУ «Настанова щодо зимового утримання автомобільних доріг» (наук. кер. проф. В.К. Жданюк); ДСТУ «Настанова з виконання геодезичних робіт у дорожньому будівництві» (наук. кер. проф. А.Г. Батракова); ДСТУ ISO 13473-1 (ISO 13473-1:2019, IDT) «Визначення характеристик шорсткості дорожнього покриття за профілями його поверх-

ні» част. 1 «Визначення середньої глибини профілю»; ДСТУ ISO 13473-2 (ISO 13473-2:2002, IDT) «Визначення характеристик шорсткості дорожнього покриття за профілями його поверхні» част. 2 «Термінологія та основні вимоги щодо аналізу профілів шорсткості покриття»; ДСТУ ISO 13473-3 (ISO 13473-3:2002 (E), IDT) «Визначення характеристик шорсткості дорожнього покриття за профілями його поверхні» част. 3 «Специфікація та класифікація профілометрів»; ДСТУ ISO 13473-4 (ISO/TS 13473-4:2008 (E), IDT) «Визначення характеристик шорсткості дорожнього покриття за профілями його поверхні» част. 4 «Спектральний аналіз профілів покриття»; ДСТУ ISO 13473-5 (ISO 13473-5:2009 (E), IDT) «Визначення характеристик шорсткості дорожнього покриття за профілями його поверхні» част. 5 «Визначення мегашорсткості» (наук. кер. проф. І.В. Кіяшко). Крім того, розроблено та введено в дію відомчі нормативні матеріали МР В.2.3-37641918-909:2020 «Методичні рекомендації щодо застосування дорожнього цементобетону з органо-мінеральними комплексами» (наук. кер. проф. С.М. Толмачов). Методичні рекомендації включають в себе вимоги до органо-мінеральних комплексів (ОМК), технології приготування дорожніх цементобетонних сумішей з ОКМ та особливості використання верхніх шарів дорожніх покриттів із цементобетонних сумішей з ОКМ. Новизна розробки полягає в розробці і використанні потрібного комплексу добавок для дорожніх та аеродромних цементобетонів. Розробка дозволяє підвищити щільність, міцність і довговічність дорожніх та аеродромних цементобетонних покриттів у 1,5 рази, знизити їх стираний та проникність у 1,5 – 2 рази. Упровадження методичних рекомендацій в практиці дорожнього та аеродромного будівництва дозволить підвищити термін служби цементобетонних покриттів до 30 – 40 років.

Крім того, у 2020 р. науково-педагогічні працівники нашого університету виконували 27 науково-дослідних робіт у межах основного робочого часу викладачів, які мають державну реєстрацію в УкрІНТЕІ.

Колектив університету приділяє також велику увагу охороні прав на об'єкти інтелектуальної власності задля ефективного використання інтелектуального потенціалу університету, забезпечення сучасних методів управління діяльністю у царині інтелектуальної власності, а також сприяння розвитку комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності в ХНАДУ. Так, у 2020 р. одержано 89 охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності. Серед них 3 патенти на винаходи, 38 патентів на корисну модель та 48 авторських свідоцтв. Упродовж року вченими було подано 77 заявок на об'єкти права інтелектуальної власності, з них 9 заявок на винаходи, 23 – на корисні моделі та 45 – на авторські свідоцтва.

За даними Українського інституту інтелектуальної власності за 2020 р. ХНАДУ увійшов до 20 кращих ЗВО, підпорядкованих МОН України, за кількістю заявок на винаходи і корисні моделі. За результатами діяльності у галузі створення та охорони інтелектуальної власності найвагоміші досягнення мають автомобільний (отримано 20 охоронних документів) та механічний (отримано 17,4 охоронних документів) факультети. Серед кращих винахідників року: А.І. Левтеров, О.В. Дитячев, Д.Б. Глушкова, М.А. Подригало, Ю.В. Батигін, О.Я. Ніконов та В.І. Шевченко. У галузі авторського права масо нагоду відзна-

Закінчення на с. 7

О ДО ДНЯ НАУКИ

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ РОКУ

Закінчення. Початок на с. 5 – 6

чити роботу викладачів факультету управління і бізнесу, які отримали 21 свідоцтво авторського права (кафедра економіки і підприємництва – 12,65 свідоцтв і кафедра менеджменту – 7,35 свідоцтв). Проте порівняно з 2019 р. відбувся певний спад винахідницької роботи університету.

Науковцями та професорсько-викладацьким складом університету видано 57 монографій та розділів монографій, опубліковано 2333 статті у наукових виданнях, з них у фахових – 492, у зарубіжних – 244. Відповідно до наказу МОНУ третій рік поспіль університету було подовжено доступ до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science і Scopus. Крім того, МОН України надало доступ до повнотекстових ресурсів порталу Springer Link видавничої компанії Springer – одного з найбільших світових видавців академічних і науково-популярних книг та журналів. Для оцінки ефективності наукової роботи важливими є також наукометричні показники баз даних Scopus та Web of Science. Наукометричний апарат цих баз забезпечує облік публікацій науковців та установ, де вони працюють, а також статистику їхніх цитувань. Варто зазначити, що за останні роки кількість таких публікацій стабільно зростає, про що красномовно свідчать дані публікаційної активності університету за 2015 – 2020 рр. Якщо упродовж 2015 р. в Scopus і було розміщено 20 публікацій співробітників, то у 2020 р. – 118 публікацій. Як бачимо, кількість публікацій наших науковців збільшилася майже в шість разів. Упродовж 2020 р. завдяки публікаціям науковців автомобільного (40 публ.) та механічного (28,6 публ.) факультетів індекс Гірша університету підвищився з 14 до 16. Серед кращих кафедр: автомобільної електроніки (13,25 публ.), технології дорожньо-будівельних матеріалів і хімії (11,45 публ.), а також природничих і гуманітарних дисциплін (10,5 публ.). Лідерами за кількістю проіндексованих документів у базі Scopus у 2020 р. є: Ш.В. Аргун (14 док.), А.В. Гнатів (11 док.), Т.Б. Нікітіна (11 док.), С.В. Понікаровська (6 док.), Д.Б. Глушкова (6 док.). За показниками бази даних Scopus університет займає 75 місце в Україні. У реєстрі баз даних на кінець року зазначено 298 авторів, 558 публікацій і 1605 цитувань. Із загальної чисельності авторів у 155 індекс Гірша дорівнює одиниці та більше. Серед науковців нашого університету у міжнародній базі даних Scopus за h-індексом лідирують А.В. Гнатів (30 документів, 178 цитувань та 10 індекс Гірша), Ш.В. Аргун (31 документ, 146 цитувань та 9 індекс Гірша), А.Г. Батракова (21 документ, 112 цитувань та 7 індекс Гірша), С.В. Понікаровська (13 документів, 74 цитування та 7 індекс Гірша).

Станом на кінець року у базі Web of Science проіндексовано 353 документи наших науково-педагогічних працівників. У 2020 р. у базі Web of Science було проіндексовано 27 статей (2015 р. – 15, 2019 р. – 29). Лідерами за кількістю опублікованих за звітний рік у МНБД WoS статей є: автомобільний (8,1 ст.), транспортних систем (5 ст.) та механічний (4,9 ст.) факультети. У міжнародній базі Web of Science за h-індексом лідирують А.В. Гнатів (18 документів, 82 цитування та 6 індекс Гірша), Ш.В. Аргун (20 документів, 43 цитування та 5 індекс Гірша), О.Г. Гурко (15 документів, 131 цитування та 4 індекс Гірша), Ю.В. Батигін (54 документи, 76 цитувань та 4 індекс Гірша), а також С.О. Чаплигін (21 документ, 26 цитувань та 4 індекс Гірша).

Цьогоріч університет поліпшив також і показники в міжнародному рейтингу Webometrics

Ranking of World's Universities, де зайняв 34 місце серед українських ЗВО. Всього оцінювалося понад 29 тисяч університетів світу, 317 з них – українських.

Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в докторантурі та аспірантурі належить до пріоритетних стратегічних завдань формування науково-інноваційного потенціалу як країни, так і нашого університету. Підготовка кадрів в аспірантурі здійснюється за 10 науковими спеціальностями з ліцензійним обсягом 110 осіб. Так, у 2020 р. до аспірантури було зараховано 43 особи (при плані 35), до докторантури – 3 особи. У звітному періоді в ХНАДУ навчалися 8 докторантів та 130 аспірантів. Упродовж року в університеті діяли три спеціалізовані ради: 2 із захисту докторських і кандидатських дисертацій (Д 64.059.01, Д 64.059.02) за 6 спеціальностями та 1 із захисту кандидатських дисертацій (К 64.059.05) за 1 спеціальністю. За звітний період працівниками, докторантами та аспірантами університету захищено 8 кандидатських та 8 докторських дисертацій (Ш.В. Аргун, А.М. Авраменко, Л.С. Абрамова, А.А. Кашканов, В.М. Манойло, В.М. Супонев,

О.І. Дмитрієва та І.В. Федотова). Із них 14 дисертацій (8 кандидатських та 6 докторських) – захищені у спеціалізованих вчених рада університету.

Важливим показником розвитку інтеграції наукової та освітньої галузей є залучення молодих дослідників і обдарованої студентської молоді до наукової діяльності. Серед найпоширеніших масових форм організації науково-дослідної роботи є участь студентів у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, гуманітарних і технічних наук. Декілька років поспіль наш університет входить до п'ятірки найкращих ЗВО України за кількістю призових місць у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей. На підставі наказу МОН № 1220 від 05.10.2020 р. «Про підсумки Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2019 – 2020 н.р.» 102 здобувачі вищої освіти університету стали переможцями (у 2017 р. максимум було 90 осіб), з них 24 отримали дипломи I ступеня, 34 – II ступеня і 44 – дипломи III ступеня. За кількістю студентів-переможців Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт університет посів 2 місце серед ЗВО України. Цей результат було досягнуто завдяки якісній підготовці та активній участі студентів механічного (35 переможців) і факультету управління та бізнесу (26 переможців). Серед кращих викладачів, які забезпечили найбільшу кількість студентів-переможців, зав. каф. технології металів і матеріалознавства проф. Д.Б. Глушкова (11), декан факультету управління та бізнесу доц. І.Ю. Шевченко (10), проф. каф. метрології та безпеки життєдіяльності О.І. Богатов (7), проректор з наукової роботи проф. І.А. Дмитрів (4), зав. каф. екології проф. Н.В. Внукова (4) і доц. каф. екології Г.М. Желновач (4).

На базі університету проводиться II етап цього конкурсу за спеціальностями: «Автомобільний транспорт» (вісім напрямів), «Матеріалознавство» та «Цивільна безпека (Охорона праці)». У цьому році на конкурс надійшло 520 робіт від 827 студентів-авторів, 207 з яких було нагороджено. Якщо порівнювати з минулим роком, то кількість здобувачів вищої освіти – учасників цього конкурсу зростає на 37%.

Декілька років поспіль на базі нашого університету проводиться міжнародний конкурс студентських науково-дослідних робіт іноземними мовами «Глобальні виклики XXI століття», який було організовано кафедрою іноземних мов за підтримки Харківської міської ради. У цьому конкурсі 30 наших студентів стали переможцями.

За вагомий внесок у розвиток вітчизняної та університетської науки і високий професіоналізм цього року наші співробітники відзначені на державному та регіональному рівнях: проф. І.Г. Кириченку присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки», проф. О.С. Полянському призначено Державну стипендію видатним діячам науки, доц. І.Ю. Шевченко та доц. О.В. Щукіну – стипендію КМУ для молодих учених, проф. О.І. Воронкову – обласну стипендію ім. Г.Ф. Проскури для видатних науковців.

Висловлюємо велику подяку усім нашим талановитим науковцям.

Напередодні професійного свята – Дня науки широко дякуємо усім науковцям, співробітникам і студентам нашого університету за наукові здобутки та професійні успіхи.

Нехай ніколи не згасє Ваше прагнення до нових знань, а у Ваших задумах завжди буде мудрість!

С.А. Кірсанова, нач. НДЧ

О ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА

ДОЛУЧАЙТЕСЯ ДО НАШОЇ КОМАНДИ

Вибір місця навчання – багатофакторний і складний процес. Під час прийняття рішення здобувати вищу освіту абітурієнти аналізують безліч факторів.

Окрім внутрішньої компоненти, такої як інтерес до спеціальності, наразі суттєвими є і зовнішні фактори, серед яких – спроможність оплачувати навчання, престижність університету в освітньому просторі країни, зручність добиратися до нього від батьківського дому, бажання навчатися разом з друзями тощо. Дуже часто при виборі майбутньої професії абітурієнти орієнтуються на майбутнє місце працевлаштування, щоб мати можливість отримати престижну роботу з гідною оплатою.

У цій статті мова піде про найголовніші та найкреативніші для абітурієнтів факти, які можуть дійсно зацікавити майбутніх студентів дорожньо-будівельного факультету ХНАДУ.

Сьогодні дорожньо-будівельний факультет нашого університету здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців для роботи в галузі дорожнього будівництва, які нині затребувані в усіх країнах світу. Наразі ДБФ здійснює підготовку сучасних фахівців для проєктних, науково-дослідних, будівельних та експлуатаційних організацій і підприємств транспортного будівництва та дорожнього господарства. Випускники нашого факультету успішно працюють на посадах інженерів і керівників підрозділів; підрозділів поліції, котрі пов'язані з організацією і регулюванням дорожнього руху та дорожньо-технічною експертизою; організацій, що контролюють якість виконання робіт та їх відповідність нормативним і законодавчим вимогам; організацій, що здійснюють технічний нагляд за будівництвом, тощо. З динамічним розвитком дорожньо-будівельної галузі країни зростає й попит на наших випускників.

Співпраця провідних дорожніх компаній і дорожньо-будівельного факультету ХНАДУ – яскравий приклад формули успіху «працедавець – заклад вищої освіти». Завдяки такому тандему компанії отримують якісно підготовлені кадри, а випускники дорожньо-будівельного факультету нашого ЗВО – гідно оплачувану роботу.

Нині ДБФ ХНАДУ забезпечує працевлаштування своїх випускників у такі організації та установи галузі:

- Проєктні й науково-дослідні організації.

- Структурні підрозділи Державного агентства автомобільних доріг України «Укравтодор»: АТ ДАК «Автомобільні дороги України», ДП «ДерждорНД», ДП «Укрдпдор», ДП «Науково-технічний центр «Дорожній контроль якості»», ДП «Укрголовміст-експертиза».

- Структурні підрозділи Міністерства екології і природних ресурсів України: державна екологічна інспекція України, установи природно-заповідного фонду, департаменти екології обласних держадміністрацій.

- Структурні підрозділи Держземагенства України.

- Організації, що виконують землевпорядні, кадастрові, земельно-оцінні та геодезичні роботи.

- Підрозділи поліції, пов'язані з організацією і регулюванням дорожнього руху та дорожньо-технічною експертизою.

- Метробудівельні й мостові організації, а також експлуатаційні та експертні установи в галузі будівництва.

Серед наших постійних стейкхолдерів такі провідні підприємства дорожньої галузі, як: ТОВ «Автомагістраль Південь», ТОВ «Онур», ТОВ «Славдорбуд», ПП «Автомагістраль», ТОВ «ШБ Альтком», ТОВ «Ростдорбуд», ТОВ «Балтом», ТОВ «Техно-будцентр».

Нині тема гендерної рівності надзвичайно актуальна. Якщо ж говорити про працю і зайнятість, кар'єрне зростання та оплату праці, то у дорожньо-будівельній галузі жінки знаходяться на рівні з чоловіками. Сьогодні дорожньо-будівельна галузь так само «жіноча», як і «чоловіча».

Наш факультет створює середовище гендерної рівності у підготовці фахівців різних професій. Кожен вступник ДБФ обирає цікаву й перспективну для себе професію без упереджень.

Усім тим, хто розглядає можливість отримання вищої освіти в Україні або за кордоном, ми завжди говоримо, що, обравши наш ЗВО, ви отримете диплом сучасного рівня освіти за професіями майбутнього згідно з міжнародними освітніми стандартами ISO серії 9000, можливість стажування за кордоном в країнах ЄС, а та-

кож можливість захисту дипломних робіт іноземними мовами з наступним отриманням диплома референта-перекладача.

Сьогодні популярним джерелом інформації про університет є офіційний сайт www.khadi.kharkov.ua, сторінки університету і ДБФ в соціальних мережах, популярних серед молоді (інстаграм [dbf_studradakhnadu](https://www.instagram.com/dbf_studradakhnadu) та фейсбук www.facebook.com/DBFKHNADU). Саме тому ми постійно працюємо над наповненням наших сторінок актуальною та надважливою інформацією про навчання, студентське життя, гуртожитки тощо. Тож абітурієнти ДБФ можуть самостійно відшукати всю необхідну інформацію на наших сторінках у соцмережах. Користуючись цими джерелами, абітурієнти легко знайдуть відповіді на запитання, поставлені в коментарях або в особистих повідомленнях, що також допомагає зробити відповідний вибір або дізнатися детальніше про студентське життя. Та потенційні наші вступники, як і раніше, полюбляють відвідувати Дні відкритих дверей дорожньо-будівельного факультету і поспілкуватися з тими, хто зараз навчається в університеті. Саме задля такого безпосереднього спілкування ми і проводимо систематично Дні відкритих дверей. Другий рік поспіль через карантинні обмеження, спричинені COVID-19, ці заходи проводяться дистанційно, але вони не менш цікаві та інформативні. Про дати проведення усіх профорієнтаційних заходів ми заздалегідь повідомляємо наших потенційних абітурієнтів в соцмережах.

Як показує практика, після особистого знайомства з ДБФ частина випускників шкіл, коледжів та ліцеїв обов'язково приймає рішення пов'язати свою долю з автодорожньою галуззю. Це підтверджує те, що дорожньо-будівельний факультет ХНАДУ отримує свідомих студентів, які прагнуть старанно та гідно навчатися. Ми абсолютно переконані в тому, що усі вони в майбутньому стануть затребуваними фахівцями дорожньо-будівельної галузі країни.

Тож, шановні наші абітурієнти, не втрачайте свій шанс і долучайтеся до нашої команди!

Будуємо Україну разом!

**І.В. Назаренко,
пом. декана ДБФ з профроботи**

О АБИТУРІЄНТАМ

Профорієнтація – це можливість визначити унікальні уподобання і здібності нинішніх випускників загальноосвітніх закладів. Однією з головних проблем молоді людини є вибір своєї справи або професії. Помилка у такому виборі матиме наслідки, що виявляться набагато пізніше, і це може позначитися на їхньому подальшому житті.

Однією з гарантій у сфері зайнятості є профорієнтаційна робота серед абітурієнтів, що включає в себе комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на активізацію процесу самовизначення, виявлення інтересів, можливостей та інших чинників, які впливають на вибір майбутньої професії чи виду трудової діяльності.

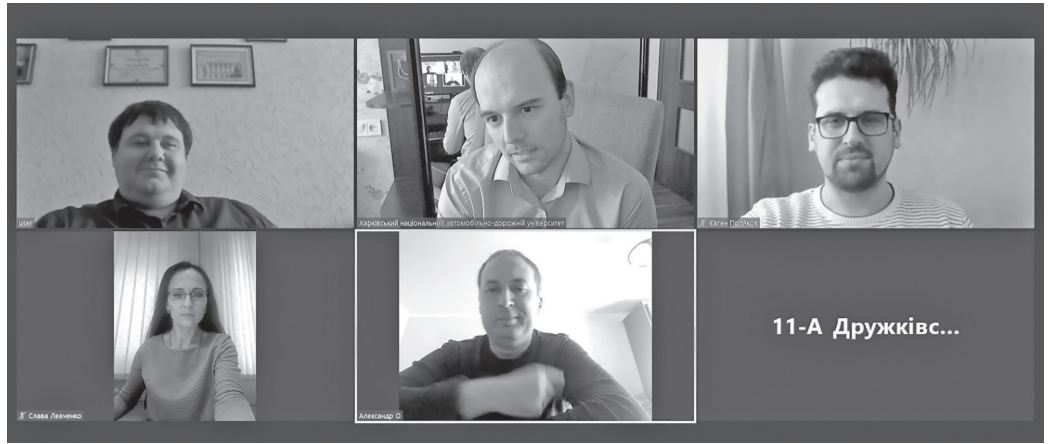
Викладачі факультету управління та бізнесу значну увагу надають профорієнтаційній діяльності, проводячи численні заходи згідно з відповідними планами своєї роботи задля залучення абітурієнтів до ХНАДУ.

Другий рік поспіль через карантинні обмеження, спричинені світовою пандемією, профорієнтаційна робота здійснюється переважно в онлайн режимі з використанням сучасних інформаційних технологій, освітніх і соціальних платформ.

Традиційно профорієнтаційну роботу ми проводимо не лише з абітурієнтами, але й з їхніми батьками. З використанням платформи ZOOM викладачі нашого факультету відвідали батьківські збори у випускних класах шкіл, які з ними закріплені. Основною метою таких зустрічей є інформування батьків та абітурієнтів про переваги навчання у ХНАДУ за освітніми програмами факультету управління та бізнесу.

У профорієнтаційній роботі викладачі ФУБ використовують сучасні педагогічні методи. Поряд із класичними профорієнтаційними заходами, активно впроваджуються більш цікаві для абітурієнтів новітні методи і форми цієї вкрай важливої роботи. Нами, зокрема, започатковано проведення уроків фінансової грамотності й успішно впроваджено фінансовий тренінг «Як купити те, що мені потрібно». Метою цих новацій є підвищення як рівня фінансової грамотності абітурієнтів, так і зацікавленості підприємницькою діяльністю.

Наприкінці минулого року доцент кафедри економіки і підприємництва Т.В. Деділова провела урок фінансової грамотності для одинадцятикласників Безлюдівського юридич-

НОВАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ного ліцею на тему «Я і моя громада: соціальне підприємництво». Під час уроку жваво обговорювалися питання формування особистого бюджету та бюджету проєкту соціального підприємництва в Безлюдівській ОТГ. Адміністрація ліцею подякувала Тетяні Вікторівні за такий нестандартний підхід, що дуже зацікавив абітурієнтів, та запросила її до співпраці на постійній основі.

Також минулоріч та в лютому 2021 р. у ZOOM ми провели Дні відкритих дверей, де завідувачі випускових кафедр презентували освітні програми «Економіка», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Менеджмент організацій і адміністрування та логістика», «Облік і оподаткування». Під час цих заходів абітурієнти отримали вичерпну інформацію щодо навчального процесу, можливостей працевлаштуван-

ня, реєстрації на ЗНО та особливостей цьогорічної вступної кампанії.

У рамках укладеної угоди про співпрацю з Харківським обласним центром зайнятості у березні проведено онлайн зустріч з учасниками бойових дій, яким ми дали роз'яснення щодо пільгових умов вступу, детально ознайомили їх з освітніми програмами факультету управління та бізнесу. Результатом такої співпраці є проведені нами профорієнтаційні заходи «Планета ресурсів», «Крок до віри», інформаційний семінар для учасників бойових дій та осіб, визнаних постраждалими учасниками Революції Гідності.

Також у березні спільно з механічним факультетом ми провели ZOOM-конференцію з Дружківської ЗОШ №17, яка є закладом освіти, де отримують документи про освіту особи з тимчасово окупованих тери-

торій. У рамках зустрічі було виділено основні відмінності щодо вступу таких осіб, розставлено акценти на недоліках і перевагах, а також роз'яснено можливості вступу на навчання саме до ХНАДУ, у т.ч. й за освітніми програмами факультету управління та бізнесу.

Упродовж семестру викладачі факультету управління та бізнесу провели профорієнтаційну роботу у Черкаській, Полтавській, Запорізькій, Сумській, Кіровоградській та Донецькій областях.

З використанням сучасних методів і форм на високому рівні ми також провели профорієнтаційні заходи в ЗОШ Харківщини, охопивши великі населені пункти та районні центри.

Я.С. Левченко,
відповід. секретарка
приймальної комісії,
PhD, доцент

Державні гарантії у сфері зайнятості населення

Центри зайнятості державної служби зайнятості допомагають безробітним:

- знайти роботу – постійну або тимчасову
- підвищити кваліфікацію або отримати нову конкурентоспроможну на сучасному ринку праці професію;
- отримати матеріальну підтримку шляхом участі в громадських роботах;
- отримати статус безробітного та матеріальну допомогу на випадок безробіття

Період перебування на військовій службі під час мобілізації зараховується до страхового стажу, що дає право на отримання безробітного та призводить до повернення до державної зайнятості після проходу військової служби

З 30.08.2016 р. внесено зміни до Закону України «Про зайнятість населення» щодо додаткових гарантій у сфері працевлаштування учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення.

Статтями 14 даного Закону визначено категорії громадян, які мають додаткові гарантії у сфері працевлаштування на певні вакансії. Відносно до таких захищених державою категорій належать: учасники бойових дій (ветерани АТО/ООС).

Але додаткові гарантії створюються лише осіб, які зареєстровані в державній службі зайнятості та перебувають на обліку як безробітні.

О ГОТУЄМОСЯ ДО АКРЕДИТАЦІЇ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Чим чесніша людина,
тим менше вона
підозрює інших у безчесності.*

Марк Туллій Цицерон

Академічна доброчесність є частиною академічної спільноти, що впливає на позитивний імідж закладу вищої освіти, адже нехтування її правилами і нормами шкодить репутації як здобувачів вищої освіти, так і викладачів.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

З метою вдосконалення роботи щодо популяризації академічної доброчесності відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» і Правил академічної доброчесності учасників освітнього процесу нашого університету нещодавно на факультеті управління та бізнесу відбувся семінар «Академічна недоброчесність і запобігання її проявам» для здобувачів вищої освіти першого року навчання за ОПП «Економіка», ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», ОПП «Менеджмент організації і адміністрування та логістика», а також ОПП «Облік і оподаткування».

Під час семінару було розглянуто такі питання.

● Академічна недоброчесність та її види: нормативно-правовий аспект. Положення ХНАДУ, що регламентують питання дотримання академічної доброчесності (спікер: доц. каф. обліку і оподаткування Л.В. Леонтєва).

● Академічна недоброчесність як перепона акредитації освітньої програми (спікер: зав. каф. менеджменту, експерт з акредитації освітніх програм проф. О.М. Криворучко).

● Плагіат як прояв академічної недоброчесності. Програмні продукти для виявлення плагіату (спікер: директор Центру освітніх послуг, доц. каф. економіки і підприємництва О.М. Шершенюк).

Академічна доброчесність ґрунтується на таких засадах як: довіра (вільний обмін інформацією та поширення нових ідей); повага як до себе, так і до інших; чесність (добросовісна поведінка); відповідальність (перешкоджання та запобігання неправомірній поведінці інших), а також справед-

ливість (передбачуваність, прозорість і розумні очікування).

Спікери заходу акцентували увагу слухачів на тому, що дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання всіх завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень та відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право, а також незаохочування інших осіб до вчинення дій, що суперечать нормам академічної доброчесності.

Здобувачів вищої освіти особливо зацікавило питання плагіату як прояву академічної недоброчесності.

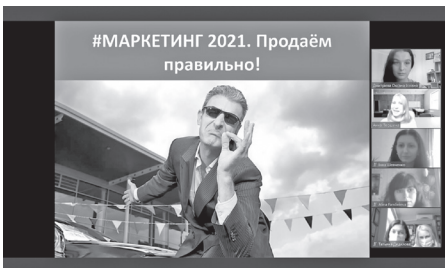
Значний інтерес у учасників семінару викликав також перелік заходів, пов'язаних з виявленням академічної недоброчесності здобувачів вищої освіти, серед яких і процедура повторного проходження оцінювання результатів навчання.

Проведений нами семінар носив суто консультативно-інформаційний характер, втім його змістовна та організаційна складові були схвально оцінені здобувачами вищої освіти, що, безумовно, є для усіх нас приємним бонусом.

О.М. Криворучко,
зав. каф. менеджменту, проф.;
О.М. Шершенюк,
директор ЦОП, доц. каф. ЕП;
Л.В. Леонтєва,
доц. каф. ОіО

О ФАХОВІСТЬ

ТРЕНДИ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ

У сучасних умовах посиленої конкурентної боротьби між закладами вищої освіти на ринку освітніх послуг наразі неможливо залишитися конкурентоспроможним без повсякчасного забезпечення якості вищої освіти на тому рівні, який відповідає очікуванням усіх груп стейкхолдерів.

Однією з фокус-груп стейкхолдерів є випускники, які разом із працевдавцями забезпечують зворотний зв'язок щодо якості освітніх програм, їх практикоорієнтованості, перспективності для початку та розвитку кар'єри.

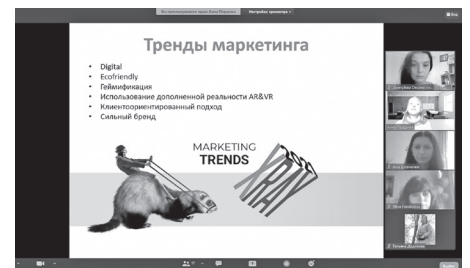
У випуску «Автодорожника» №12 (1683) від 24 грудня 2020 р. (С. 4) ми презентували результати опитування випускників ОПП «Економіка» та ОПП «Підприємництво, тор-

гівля та біржова діяльність». Однією з рекомендацій наших випускників було залучення до навчального процесу фахівців-практиків. Також серед освітніх компонент, які випускники воліли б бачити у навчальному плані, називалися варіанти «Сучасний маркетинг» і «Основи SMM». Ми вирішили об'єднати ці дві цінні рекомендації задля втілення в життя побажань наших випускників.

Саме з цією метою наприкінці березня відбулася лекція фахівця-практика з digital-маркетингу, випускниці факультету управління та бізнесу нашого університету Г.О. Першиної на тему «Маркетинг 2021. Продаємо правильно» для здобувачів вищої освіти за ОПП «Економіка» та ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Ганна Олександрівна розповіла здобувачам вищої освіти про такі тренди сучасного маркетингу як «digital», «ecofriendly», «гейміфікація», «використання доповненої реальності AR&VR», «клієнтоорієнтований підхід», «сильний бренд» і поділилася власним досвідом щодо їх практичної реалізації.

Спікер приділила велику увагу «воронкам продажів», особливостям їх формування

в залежності від товару (продукція/послуга/робота), типу взаємодії учасників (B2B/B2C), каналів збуту (реальні/віртуальні).

Особливу цікавість у слухачів викликала «теорія поколінь», яку Ганна Олександрівна пояснила в контексті особливостей застосування інструментів маркетингу для кожного покоління клієнтів – «бебі-бумери», «X», «Y/міленіали», «Z».

Красно дякуємо пані Першиній за цікаву лекцію та цінні практичні поради, а також надані рекомендації з оновлення змісту освітніх компонент ОПП «Економіка» та ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»!

О.І. Дмитрієва,
зав. каф. ЕП, доц.

○ СЕМІНАРИ. ДИСПУТИ

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ МОСТОВИХ СПОРУД

Відповідно до розробленої концепції збереження та розвитку мостових споруд колектив кафедри мостів, конструкцій і будівельної механіки ім. В.О. Російського багато років займається питаннями збереження мостового господарства м. Харкова та Харківської області, де експлуатуються понад 900 мостових споруд.

Упродовж останніх років питання збереження мостових споруд Харківщини набули важливого значення, адже мости, як найважливіші елементи автомобільних доріг, потребують особливої уваги при їх спорудженні, догляді та утриманні. Під час ремонту та реконструкції мостових споруд потрібно також приділяти увагу якості гідроізоляції, тому що цей елемент повинен забезпечувати водонепроникливість мостового полотна, що знаходиться всередині конструкції дорожнього одягу. В Україні стан гідроізоляції мостових споруд і дорожнього одягу упродовж багатьох років викликає стурбованість фахівців. Науковці нашої кафедри виконують обстеження та випробування мостових споруд з метою оцінювання і прогнозування їх технічного стану, визначення несучої здатності існуючих мостів, а також здійснюють розробку рекомендацій щодо реконструкції, капітального ремонту, черговості ремонту мостових споруд тощо.

При кафедрі діє науково-дослідна лабораторія з обстеження і випробування мостових споруд. Професорсько-викладацький колектив нашої кафедри періодично проводить науково-технічні та науково-практичні семінари. Так, наприкінці березня ми провели науково-практичний семінар «Сучасні матеріали та технології у дорожній галузі». У його роботі взяли участь понад 20 представників таких підприємств та організацій, як: ТОВ «ЕМСС», ІТUM, ТОВ «КАПОНІР-ГРУП», ТОВ «ВЕСТХЕМ ГРУП», ТОВ «Алматар», ТОВ «Армастар», ТОВ «ТОМ Engineering», ПАТ «Харківметропроект», Служба автомобільних доріг у Харківській області, ТОВ ЕЦ «Інженерні споруди», ТОВ «Слав АБЗ», ТОВ «Славдорбуд», а також ТОВ «Травікон».

Учасники семінару обговорили такі питання:

– влаштування гідроізоляції на металевій ортотропній плиті

та залізобетонних секціях мостів і мостових споруд з використанням антикорозійних та гідроізоляційних матеріалів провідних заводів-виробників;

– системи поліуретанових покриттів для тротуарів на автодорожніх та пішохідних мостах;

– система влаштування тонкошарового гідроізоляційного та зносостійкого фінішного покриття замість асфальтобетонних сумішей у будівництві мостів і мостових споруд;

– інноваційні матеріали TM Vaster Builders Solution для ремонту, експлуатаційного утримання та нового будівництва штучних споруд;

– застосування надсучасних геотекстильних та армуючих синтетичних матеріалів для підвищення довговічності насипів, автомобільних доріг, асфальтобетонних покриттів на мостах і шляхопроводах;

– розробка автоматизованих систем раннього виявлення за-

грози виникнення надзвичайних ситуацій на мостових спорудах;

– застосування геосинтетичних матеріалів у дорожньому одязі;

– композитні склопластикові рішення у дорожньо-транспортній інфраструктурі;

– стан української нормативної бази з асфальтобетону, її негативний вплив на розвиток дорожнього господарства та шляхи розвитку;

– потреба у висококваліфікованих спеціалістах для нормальної експлуатації мостових споруд.

Семінар пройшов на високому науково-практичному рівні з обміном досвідом та обговоренням актуальних питань щодо використання новітніх технологій при будівництві та ремонті мостових споруд.

Наприкінці семінару учасники ознайомилися з роботою науково-дослідної лабораторії нашої кафедри, а також побували в лабораторії швидкісних автомобілів ХНАДУ.

Питання, що були розглянуті на науково-практичному семінарі, є актуальними і важливими під час виробництва і збереження сучасних мостових споруд задля подовження їх життєвого циклу.

**О.Г. Кіслов,
проф. каф. МКБМ**

О КОНФЕРЕНЦІЇ. КОНКУРСИ

ОБГОВОРЮЄМО ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Безпека життєдіяльності людини під час професійної діяльності зараз набуває особливого значення. Наявні статистичні дані щодо травматизму в Україні доводять, що популяризація дисциплін, пов'язаних із охороною праці, є надзвичайно актуальною і потребує підвищеної уваги із застосуванням ризик-орієнтованого підходу. Цей напрям нині розвивається в усіх сферах трудової діяльності, у тому числі й в освітній галузі.

Кафедрою метрології та безпеки життєдіяльності нашого університету охоплено всі наявні спеціальності щодо забезпечення викладання дисциплін із безпеки життєдіяльності та охорони праці, що відповідає європейському рівню. Викладачі кафедри мають достатній професійний досвід і тісні зв'язки з провідними науковцями східно-європейських університетів з питань безпеки, є членами європейської Асоціації з безпеки, проходять стажування у європейських університетах, беруть активну участь у закордонних конференціях з питань безпеки праці, а також публікують свої наукові роботи у Чехії, Великобританії, Японії, Нідерландах та інших країнах.

Професійна діяльність науково-педагогічних працівників кафедри свідчить про спрямованість їхніх наукових досліджень на актуалізацію викладання дисциплін, що мають відношення до безпечної трудової діяльності в суспільстві й особливо в автомобільно-дорожній галузі.

Чотирнадцять років поспіль колектив кафедри метрології та безпеки життєдіяльності проводить Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності «Цивільна безпека» (Охорона праці). Усі ці роки наш університет є одним з провідних закладів вищої освіти, що спроможний забезпечити всеосяжний і добросовісний рівень проведення цього конкурсу.

Метою даного конкурсу є створення умов для розкриття творчих здібностей і виховання студентської молоді, збереження і поповнення інтелектуального потенціалу, стимулювання науково-дослідної роботи студентів, а також подальшого розвитку інтеграції науки і освіти. Нас тішить той факт, що інтерес студентів до наукової діяльності з кожним роком зростає.

Як свідчить досвід проведення всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт з галузі знань Цивільна безпека (Охорона праці), наш університет успішно справляється з поставленим завданням, а персонал кафедри є досвідченим і багатопрофільним колективом у царині проведення різноманітних заходів, пов'язаних з питаннями охорони праці.

Наявний в нашому ЗВО науково-технічний рівень дозволяє провести цей студентський науковий захід дійсно на найвищому рівні, адже у нас є не лише майже п'ятнадцятирічний досвід бездоганної його організації, але й сучасна лабораторна база та відповідний аудиторний фонд.

Для участі у цьогорічному конкурсі 160 учасників із 35 закладів вищої освіти України подали 93 наукові роботи, де порушуються такі актуальні питання: розгляд перспектив і проблем реалізації інформаційних технологій у сфері забезпечення безпеки праці, а також способи підвищення ефективності використання діджиталізації фахівцями з охорони праці для більш результативного управління ризиками та поліпшення показників безпеки праці; визначення дидактичних, психолого-педагогічних принципів підготовки студентів з питань безпеки та охорони праці; обґрунтування та шляхи реалізації компетентного підходу під час вивчення дисципліни «Основи охорони праці»; дослідження умов і безпеки праці електрозварювальників на малих і середніх підприємствах; розробка комплексного методу попередження надзвичайних ситуацій під час використання систем блискавозахисту. Крім того, у своїх роботах студенти провели аналіз гендерної нерівності у соціально-трудових відносинах, запропонували шляхи вирішення проблеми на законодавчому рівні; обґрунтування запропонованого методу прогнозування залишкового ресурсу експлуатації мобільної сільськогосподарської техніки, у масиві деталей та елементів конструкцій якої накопичилися дефекти (експлуатаційне пошкодження); розробку методики оцінювання безпеки праці на робочому місці; наукове обґрунтування і розробку напрямів охорони та гігієни психофізіологічного здоров'я фахівців морської галузі.

Учасники заходу розглянули також теоретичні основи використання аутсорсингу на підприємстві з метою зниження витрат на виробництво, покращення якості та підвищення конкурентоздатності продукції; дали комплексну оцінку факторів виробничого середовища та професійних ризиків для здоров'я працівників машинобудівного підприємства; обговорили питання удосконалення методики визначення стійкості баштового крана та оцінки його стійкості за допомогою комп'ютерного моделювання; дослідження та розробки заходів, що сприятимуть підвищенню безпеки праці на транспорті на основі аналізу і прогнозу виробничого травматизму; розробки методики моделювання сценаріїв аварійних та небезпечних ситуацій на робочих місцях підприємства за допомогою методів аналізу безпеки тощо.

Серед головних критеріїв оцінювання студентських наукових робіт є актуальність і вміння використовувати сучасні наукові методи, наукова новизна і практична значущість результатів, впровадження отриманих результатів як у навчальний процес, так і у виробництво, а також наявність публікацій, патентів і представлення результатів на конференціях.

У підсумковій квітневій конференції взяли участь 40 здобувачів, яких палко привітав завідувач кафедри проф. О.В. Полярус, зазначивши, що лише енергія та молодість, здоровий оптимізм і величезне бажання працювати можуть привести нашу країну до нових горизонтів. У сучасних умовах гарантування безпеки неможливо без нових революційних ідей і проєктів, тому й необхідно шукати інновації у створенні оптимальних умов праці для того, щоби рухатися вперед і досягати у цій царині гідних височин.

Студенти нашого університету завжди беруть активну участь у цьому конкурсі. Не став винятком і 2021 рік. На цьогорічний конкурс під керівництвом доц. О.В. Крайнюк свої наукові дослідження підготували Данило Кальченко (гр. ММ-42т-18) та Павло Черьомухін (гр. ММ32т1-19) на досить перспективну нині тему «Підвищення безпеки виробництва за допомогою цифрових технологій».

Умови праці на робочих місцях промислових підприємств за терморадіаційною напруженістю досліджувала у своїй роботі магістр Катерина Хорсаженко (гр. ММ-51-20), яка стала переможцем конкурсу та отримала диплом I ступеня.

Цікаву роботу на тему «Комп'ютерне моделювання стійкості баштового крана» представили магістри Олексій Стешенко та Гліб Грінченко (гр. М-52-20), які отримали диплом II ступеня.

Науковим керівником, наставником і помічником цих студентів є проф. кафедри МБЖД О.І. Богатов.

Під час роботи підсумкової конференції учасники обмінялися думками і розробили практичні рекомендації, що передбачають важливі аспекти розвитку та інноваційного підходу в галузі безпеки праці.

Нам дуже приємно, що неупереджене журі цьогорічного конкурсу вкотре високо оцінило роботи наших студентів, які гідно продовжують чудові традиції одного з найпрестижніших вишів країни – нашого рідного ХНАДУ.

Щиросердно бажаємо переможцям та учасникам цьогорічного студентського наукового заходу успіхів у реалізації нових ідей, добробуту і здійснення найамбітніших мрій.

Впевнена, що завдяки цілеспрямованості і міцним знанням, котрі студенти здобувають сьогодні в ХНАДУ, всі вони неодмінно досягнуть великих успіхів для процвітання і нашого університету, і України.

Удачі вам і всього найкращого!

О.В. Крайнюк, доц. каф. МБЖД

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Другий рік поспіль світом шириться пандемія COVID-19, яка спричинила нові виклики перед нашою системою освіти. За цей час викладачі створили та вдосконалили курси для дистанційного проведення занять, набувши певних навичок ведення освітнього процесу в нових умовах.

Для викладення навчального матеріалу використовуються ресурси сайту дистанційного навчання (dl.khadi.kharkov.ua) та матеріали, розміщені на раніше створеному «Файловому архіві». Варто зазначити, що використання декількох ресурсів зараз є дуже незручним, зокрема тому, що необхідна окрема авторизація на кожному з наведених ресурсів (більш природним було б створення єдиного облікового запису для студентів та викладачів до всіх інформаційних ресурсів університету).

Для презентації студентам процесу розв'язання задач було використано дві основні системи: BigBlueButton (bbb), котра інтегрована до системи Moodle, та систему відеоконференцій Zoom. Кожен з цих варіантів має свої як переваги, так і недоліки.

Основною перевагою системи bbb є її робота в середовищі Moodle, в якому також розміщені завдання курсу, є розклад занять та наявний необмежений час проведення відеоконференцій. З іншого боку, внаслідок того, що сервер цієї системи не дуже потужний (розміщений на технічних ресурсах ХНАДУ), досить часто виникають проблеми зі звуком та зображенням, особливо у проміжки часу, коли заняття на цій платформі одночасно проводять декілька кафедр. У програмі є функція передачі керування студентам, що дає можливість викладачеві в інтерактивному режимі бачити, що робить студент та вказувати йому на поточні помилки (але, на жаль, викладач не має змоги віддалено показати студентові певні прийоми роботи на його комп'ютері).

Система Zoom розміщена на потужних серверах у світовому Інтернеті, проблем з якістю зображення та звуку зазвичай не виникає, мож-

ПЕРШІ ПІДСУМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

на не лише змінювати поточного ведучого, але й керувати комп'ютерами студентів (як це було при роботі в аудиторії, коли викладач показує помилки в роботі та прийоми роботи, яким слід надавати перевагу). Але суттєвим недоліком для нас є обмеженість часу презентації 40 хвилинами (при використанні безкоштовної версії).

Основні труднощі, з якими зіткнулися викладачі при навчанні нарисній геометрії та інженерній графіці, пов'язані з проблемами перевірки графічних робіт. Ці роботи студенти надсилають у вигляді не завжди якісних фотографій. Для перевірки робіт ці фото доводиться завантажувати у спеціальні програми – графічні редактори – і тільки потім перевіряти. Все це потребує значно більше часу, ніж при роботі в аудиторії. Якщо раніше викладач пояснював свої зауваження студентам на занятті, зараз же необхідно записувати всі зауваження в коментарях до завдання. Це вимагає набагато більше додаткового часу, що не був запланований у навантаженні, а також вимагає додаткового часу від студентів на аналіз зауважень, що також ускладнює процес навчання.

Зараз ми стикаємося також й з досить специфічними труднощами при вивченні комп'ютерної графіки. Як з'ясувалося, у багатьох студентів відсутній доступ до сучасного персонального комп'ютера, який коректно підтримує роботу графічних додатків, таких як AutoCAD, Autodesk Inventor тощо. Зрозуміло, що перегляд прикладів створення двовимірних та тривимірних моделей на екрані тільки смартфона або іншого гаджета значною мірою знижує ефективність навчання та здатність відтворення студентами креслеників і моделей.

Вважаємо доцільним в умовах вступу до університету зазначити, що одним з необхідних інструментів студента повинен бути власний

досить сучасний ноутбук. Також повинен бути забезпечений якісний доступ до Інтернету. Без виконання цих умов говорити про якість підготовки майбутніх фахівців досить складно.

Сьогодні на кафедрі інженерної та комп'ютерної графіки створені всі умови для підготовки кваліфікованих інженерів. Майже 30 років поспіль у навчальному процесі ми активно використовуємо пакети комп'ютерного моделювання всесвітньо відомої компанії Autodesk. Це такі програмні пакети як: AutoCAD, що є основою для спеціалізованих додатків і дозволяє виконувати дво- та тривимірне проектування об'єктів; Civil 3D, що використовується для проектування автомобільних доріг, будівельних майданчиків, трубопроводів та ін.; Autodesk Inventor – система тривимірного твердотілого і поверхневого параметричного моделювання, яка дозволяє не лише розробляти цифрові моделі деталей і вузлів та їх креслення, але й виконувати динамічне моделювання і розрахунки; Revit – система BIM-проекування в архітектурі; Fusion 360 – хмарний інструмент для промислового дизайну і машинобудівного проектування.

На тепер усі студенти і викладачі університету мають можливість безкоштовно користуватися на своїх комп'ютерах, а також у навчальних аудиторіях програмними пакетами Autodesk різних напрямів з освітніми цілями. Щоб отримати ліцензію на ці пакети слід зареєструватися на сайті www.autodesk.com/education/students. Детальна інструкція з реєстрації розміщена на сторінці кафедри ІКГ та на сайті дистанційного навчання.

О.В. Черніков,
зав. каф. ІКГ, проф.

ОЛІМПІАДИ. КОНКУРСИ

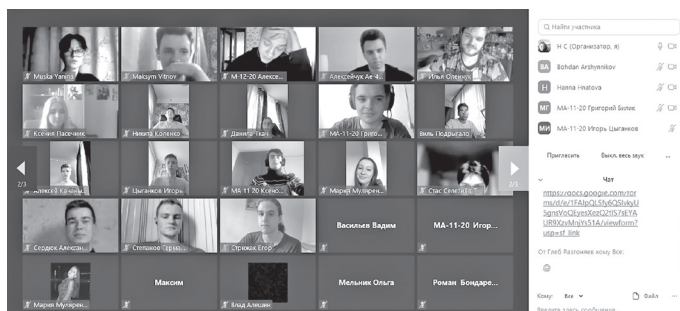
Сьогодні більшість молодих людей розуміють, що знання іноземної мови стає життєвою необхідністю, а найзатребуванішою наразі є англійська.

Як показує практика, на ринку праці зараз найвигідніше становище мають ті фахівці, які, крім знань за основною професією, володіють ще однією або декількома іноземними мовами. Саме такі фахівці володіють інформацією щодо останніх розробок в царині науки і техніки, ефективно працюють із зарубіжними партнерами та вільно почувають себе у будь-якій країні, подорожуючи як туристи.

Наразі усі освітні програми підготовки фахівця в ХНАДУ підкреслюють важливість розвитку іношомовної компетентності, котра передбачає знання, вміння та навички володіння іноземними мовами, здатність і готовність фахівця вирішувати комунікативні завдання у сфері професійної діяльності, виконувати пошук і аналіз інформації, необхідної для вивчення зарубіжного досвіду, працювати зі спеціалізованою літературою та документатиною іноземними мовами у конкретній галузі.

Багато студентів нашого університету також розуміють, що вивчення іноземної мови – це просто данина моді чи чиясь при-

НА ВИМОГУ ЧАСУ

мха, а процес отримання життєво необхідних в сучасному глобалізованому світі знань. Тож останнім часом у нашому ЗВО зростає кількість амбітних й цілеспрямованих «шанувальників» англійської мови.

Наприкінці березня відбулася традиційна для цієї пори року олімпіада з англійської мови серед студентів 1 – 4 курсів, яку щорічно організовує кафедра іноземних мов.

Колектив кафедри наслідує сучасні тенденції в організації і проведенні різноманітних заходів для студентів із застосуванням новітніх інтерактивних платформ та інструментів. Тому цього року олімпіаду з

англійської мови вперше було проведено онлайн із використанням платформи ZOOM та цифрових інструментів Google, а комунікація організаторів і учасників олімпіади здійснювалась через спеціально створену групу у популярній серед студентів програмі-месенджері Telegram.

У цьогорічній олімпіаді взяли участь 47 студентів усіх факультетів ХНАДУ, які виконували завдання, пов'язані з аудіюванням та використанням англійської мови на рівні B1+/B2. Майже тридцять учасників нинішньої олімпіади виконали всі завдання правильно на 75% і вище.

Участь у такому заході передбачає не лише високий рівень володіння англійською мовою, але й активну позицію студентів щодо своєї освіти і перспектив розвитку. Саме тому до олімпіади долучився і відділ міжнародних зв'язків ХНАДУ, керівник якого Катерина Даниленко ознайомила студентів з можливостями участі в міжнародних проєктах і програмах, запросивши їх до участі у вебінарах для української молоді за програмою Erasmus+.

За підсумками нинішнього заходу в десятку найкращих увійшли: Нікіта Коленко (гр. А-21-19), Ілля Оленчук (гр. Т-15т1-20), Даниїл Гладких (гр. МП-11-20), Владислав Альошин (гр. Т-13-20), Денис Алексійчук (гр. АЕ-41-17), Віль Подригалю (гр. ММ-31-18), Віталій Дзюба (гр. М-41-17), Богдан Аршинников (гр. АА-11-20), Станіслав Селезньов (гр. Т-23-19) та Єгор Стрижак (гр. Т-12-20).

Колектив кафедри іноземних мов пишається нашими цьогорічними знавцями англійської мови.

Вітаємо переможців і бажаємо усім таких же гідних успіхів у подальшому вивченні англійської мови!

Н.С. Скрипник,
доц. каф. іноземних мов

О ОФІЦІЙНО

МЕТОДИЧНА РАДА ПОВІДОМЛЯЄ

У березні та квітні під орудою голови методради проф. А.Г. Багракової відбулися планові засідання методичної ради університету.

На березневому засіданні було розглянуто такі питання.

1. Планування, організація та розроблення інформаційного пакета щодо проведення опитувань здобувачів, НПП та стейкхолдерів.

Заслухавши та обговоривши інформацію начальника відділу акредитації, стандартизації та якості навчання А.І. Коробка, методична рада відзначає, що соціологічне опитування стейкхолдерів є одним із головних факторів удосконалення, розвитку і покращення освітніх програм та отримання необхідної інформації для налагодження зворотного зв'язку зі здобувачами освіти.

В обговоренні першого питання взяли участь проф. В.Г. Шинкаренко та доц. В.М. Нефьодов.

2. Розвиток навчального сайту ХНАДУ. Забезпеченість електронними освітніми ресурсами в умовах змішаної форми навчання.

Заслухавши та обговоривши доповідь керівника ЛІТОс проф. В.М. Кухаренка, методична рада відзначає, що в університеті проводиться планомірна робота з розвитку навчальних сайтів на базі Moodle та підтримка змішаного навчання.

З початку навчального року проведено дистанційний курс «Основи дистанційного навчання» та серію вебінарів для призначених на факультетах і кафедрах менеджерів дистанційного навчання, а також членів наукових і методичних рад. Вебінари переглянули 900 разів понад 100 викладачів університету. Кількість дистанційних курсів на навчальному сайті збільшилась втричі і зараз налічує понад 1550 курсів.

Створено новий навчальний сайт, на якому зареєстровані усі студенти та 360 викладачів. Розроблено Положення про правила роботи на цьому сайті. Для методичної та програмної підтримки викладачів почав роботу дистанційний курс «Практика змішаного навчання».

Проведено конкурс дистанційних курсів, на який було представлено 39 дистанційних курсів (28 – ХНАДУ і 11 – ЗВО Харкова та Маріуполя). Рецензування курсів здійснювали 15 експертів ЗВО України. Підбито підсумки конкурсу та підготовлено відповідні протоколи.

В обговоренні цього питання взяли участь проф. Н.В. Внукова, В.Г. Шинкаренко та О.В. Черніков і доц. О.О. Догадайло.

3. Інформаційне наповнення офіційного сайту структурних підрозділів ХНАДУ.

Заслухавши та обговоривши доповідь провідного інженера ЛІТОс Г.П. Гейко, методична рада відзначає, що робота з підвищення рейтингів і популяризації офіційного веб-сайту ХНАДУ у мережі успішно виконується.

У січні 2021 р. ми посіли 51 місце в Україні у конкурсі Вебометрікс, що, безумовно, є досягненням університету.

За даними Google Analytics за період з 8.02 до 9.03.2021 р. наш сайт відвідало 9300 користувачів. Найбільше трафіка ми отримуємо з органічного пошуку – 78%, сеансів – 15 592, переглядів сторінок/сеанс – 4,77, коефіцієнт конверсії – 17,6%. Найціннішим та найефективнішим є трафік з каталогів та сайтів партнерів – 4,23%, 684 сеанси, переглядів сторінок/сеанс – 5,4, коефіцієнт конверсії – 15,94%. Доцільним буде розмістити банерну рекламу на тих каталогах, які приносять нам корисний трафік.

Найвідвідуванішими за період з 8.02 до 9.03.2021 р. були веб-сторінки головної сторінки сайту різними мовами, розділи Абітурієнт і Профком студентів, а також кафедри проєктування доріг, геодезії і землеустрою; інженерної та комп'ютерної графіки; організації та безпеки дорожнього руху.

В обговоренні цього питання взяли участь доц. О.О. Догадайло та проф. А.Г. Багракова.

У різному було надано інформацію:

1. Розгляд проєктів положень «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат», «Електронний репозитарій кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти у ХНАДУ», «Організація дуальної форми навчання у ХНАДУ» та інші (доц. А.І. Коробко).

2. Про систему критеріїв перенесення дистанційних курсів зі старого сайту на новий (проф. В.М. Кухаренко).

3. Представлення до вченого звання професора кафедри теоретичної механіки і гідравліки А.С. Рогового (доц. С.І. Поваляєв).

4. Представлення до вченого звання доцента кафедри автомобілів М.П. Холодова (доц. С.І. Поваляєв).

5. Представлення до вченого звання доцента кафедри технології машинобудування і ремонту машин В.С. Шеїна (доц. С.І. Поваляєв).

6. Представлення до вченого звання доцента кафедри комп'ютерних технологій і мехатроніки О.Б. Маций (доц. Ю.В. Рукавишніков).

7. Представлення до вченого звання доцента кафедри іноземних мов Н.С. Скрипник (доц. Ю.В. Рукавишніков).

* * * * *

На квітневому засіданні методичної ради нашого університету також було розглянуто низку питань.

Так, про підсумки проведення у 2021 році акредитації освітньо-професійної програми бакалавра «Програмне забезпечення систем» доповів начальник відділу акредитації, стандартизації та якості навчання доцент А.І. Коробко.

Про стан розробки та затвердження навчальних планів прийому 2021 року, а також затвердження Каталогу дисциплін вибіркової частини навчальних планів доповів начальник навчального відділу доцент О.О. Догадайло.

У різному було розглянуто такі питання:

- представлення до вченого звання доцента кафедри метрології та безпеки життєдіяльності Д.С. Петруковича;
- представлення до вченого звання доцента кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій О.С. Кононіхіна;
- представлення до вченого звання доцента кафедри будівельних і дорожніх машин ім. А.М. Холодова С.Г. Ковалевського.

Інформацію щодо їх представлення надав доцент Ю.В. Рукавишніков.

На квітневому засіданні методичної ради її члени розглянули також проєкти положень «Про організацію викладання навчальних дисциплін іноземними мовами у ХНАДУ», «Про вибіркові дисципліни», «Про контроль залишкових знань», «Про порядок перерахування навчальних дисциплін і визначення академічної різнити» та інші.

О.М. Харківська,
секретар методради

О ФАХОВІСТЬ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЗА НАПРЯМОМ «КЛІМАТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

У 2020 р. колектив кафедри екології ХНАДУ у складі міжнародного консорціуму проєкту «Синергія освітніх, наукових, управлінських та промислових компонентів для управління кліматом і запобігання зміні клімату» (CLIMAN) увійшов в десятку переможців міжнародних проєктів ERASMUS+ за напрямом KA2: Розвиток потенціалу вищої освіти.

У рамках проєкту передбачається підготовка кваліфікованих кліматичних менеджерів, для чого після вивчення кращих практик ЄС команди проєкту оновлять існуючі магістерські програми з охорони навколишнього середовища та менеджменту шляхом розробки міждисциплінарного навчального модуля у галузі запобігання зміні клімату, адаптації та пом'якшення наслідків. Важливим аспектом реалізації проєкту буде оцінка якості підготовки і компетенції кліматичних менеджерів усіма групами стейкхолдерів та міжнародними експертами з метою забезпечення їхнього професіоналізму. Також передбачається створення Центрів кліматичного менеджменту для забезпечення взаємодії промислового сектора, об'єктів транспорту, енергетики, місцевих органів влади та університетів-партнерів у напрямку реалізації плану декарбонізації різних секторів економіки країн-партнерів, пропаганди кліматичних інновацій шляхом підтримки реалізації «клімато-інноваційних стартапів» на всіх етапах реалізації: від генерації бізнес-моделі до укладення угод з продажу.

У нашому університеті реалізація проєкту наразі знаходиться в активній фазі, чому сприяє (незважаючи на світові карантинні обмеження) тісна співпраця учасників консорціуму. Так, співробітники кафедри екології нашого ЗВО взяли участь в онлайн навчальних візитах, які були організовані Університетом прикладних наук Берліна (Німеччина) та Університетом Туріба (Латвія).

У рамках першої онлайн частини навчального візиту, що був організований і проведений у березні провідними фахівцями-науковцями з Університету прикладних наук Берліна для представників університетів-партнерів з України, Білорусі та Грузії, було детально висвітлено досвід фахівців HTW Berlin як за напрямом реалізації наукових високотехнологічних клімато-орієнтованих досліджень, так і навчальної підготовки здобувачів магістерського рівня освіти та наукового ступеня доктора філософії (PhD), а також можливості навчальних та академічних обмінів студентів екологічних і технічних спеціальностей.

Учасником навчального візиту було представлено доповіді на різні теми, котрі роз'яснювали і загальні питання щодо

основних шляхів збереження клімату у технічному, соціальному та освітньому аспектах, і специфічні вузькоспеціалізовані організаційно-технологічні заходи.

Професор М. Барц у своїй доповіді «Енергетична економіка як центральний виклик захисту клімату» розкрив питання системно-орієнтованого підходу до застосування енергетичних ресурсів планети з урахуванням їх вуглецевого внеску у контексті екологічних проблем та глобальної кризи щодо традиційних вуглецевих викопних палив.

Професор Кох представив результати власних досліджень стосовно застосування підходів для сталого розвитку урбанізованих територій у контексті енергоекономії, удосконалення організаційної структури екологічного, у т.ч. й кліматичного, управління на локальному рівні, підкресливши важливість організації та розвитку співробітництва відповідно до Глобальних цілей сталого розвитку.

Професор Ласс-Сейум розкрила питання перспектив виготовлення і використання водневих технологій у промисловості й на транспорті для зменшення загального енергоспоживання та антропогенного впливу на компоненти довкілля у доповіді «Водневі технології – переваги та виклики».

Перспективи застосування «природних рішень» на прикладі стимулювання розвитку сільського господарства на торф'яниках і болотах для пом'якшення наслідків зміні клімату було розкрито у доповіді співробітника Інституту ботаніки та ландшафтної екології Університету Грайфсвальда доктора Віхтмана.

Представлені доповіді максимально широко висвітлювали усі аспекти реалізації шляхів щодо здійснення клімато-орієнтованої діяльності у світі та досвід Німеччини

у цій царині, що було дуже корисним для учасників з України, Білорусі та Грузії.

За результатами інформаційно насиченого навчального візиту представниками країн-учасниць було розроблено і презентовано перспективні заходи щодо захисту клімату в своїх країнах та обговорено результати для досягнення спільної позиції стосовно озвучених проблем.

У рамках першої частини онлайн візиту до Університету Туріба (квітень 2021 р.) університетам-партнерам з України, Білорусі та Грузії було представлено досвід ЗВО та Міністерства охорони навколишнього середовища і регіонального розвитку Латвії щодо: глобальних викликів та політики ЄС у галузі управління кліматом і сталого розвитку (доп. старший експерт Міністерства охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку, Департаменту координації, стратегії та сталого розвитку і Департаменту розвитку Інесса Пельша); проблем управління кліматом та стійкості в навчальних програмах Університету Туріба та освіти з туризму (доп. викладач Університету Туріба Маргарита Платас); ініціатив з управління кліматом, стійкості та екологічного мислення у бізнесі (доп. заст. декана факультету ділового адміністрування Університету Туріба, експерт і викладач Ісва Брукселе).

Такі навчальні візити є дуже корисними для стимулювання як освітніх, так і наукових процесів в університетах-партнерах, адже лише на основі обміну досвідом можна досягти міжнародного і міжсекторального у науковому та освітньому аспектах синергетичного ефекту для вирішення глобальних проблем людства.

Г.М. Желновач,
доц. каф. екології

О ЛІКАРІ ЗАСТЕРІГАЮТЬ

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ БЕЗ ТЮТЮНУ

Тридцять першого травня світова спільнота відзначає Всесвітній день без тютюну (World No-Tobacco Day), який було проголошено Всесвітньою організацією охорони здоров'я у 1988 р. Наразі паління є кричущою проблемою нинішнього століття.

До Європи тютюн привіз Христофор Колумб, якому під час експедиції індіанці дарували тютюнові листя, що використовувалися ними як лікарські препарати для куріння та жування. Сам Колумб не оцінив цю рослину, а ось один з його моряків Родріго де Перез привіз з експедиції звичку палити, після чого і став першою європейською жертвою тютюнопаління.

Спочатку тютюну приписували цілющі властивості, але у XVII ст. в Туреччині, Англії та Росії були прийняті відповідні закони, що передбачали суворе покарання для людей, які палили. Нині у США та країнах Західної Європи помітна тенденція до обмеження куріння.

З проголошенням Всесвітнього дня без тютюну перед світовою спільнотою було поставлено завдання – домогтися того, щоб у XXI ст. проблема тютюнопаління зникла. Прикро визнавати той факт, що XXI століття настало, але проблема не зникла і боротьба з тютюнопалінням і продажем нікотиновмісних засобів триває.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я у світі від паління щорічно передчасно вмирають більше (майже 6 млн осіб), ніж від дорожньо-транспортних пригод, вживання наркотиків або від СНІД. Якщо не активізувати зусилля щодо боротьби з тютюнозалежністю, то, згідно з прогнозами, до 2030 р. цей показник перевищить 8 млн осіб на рік. Споживання тютюну є загрозою для будь-якої людини незалежно від її статі і віку, раси, культури чи освіти. Ця згубна звичка спричиняє страждання, хвороби і смерть, знищуючи сім'ї та національну економіку. Світова практика свідчить, що звичка до паління набувається дуже швидко і має стійкий характер, але її надзвичайно важко позбутися.

З урахуванням підвищених витрат на охорону здоров'я та зниження продуктивності праці вживання тютюну обходиться у величезну суму для національної економіки будь-якої країни. Світове поширення тютюнопаління посилює нерівність у галузі охорони здоров'я й загострює проблему біднос-

ті, адже незабезпечені люди витрачають менше коштів на продукти харчування, освіту чи лікування. Майже 80% випадків передчасної смерті в результаті вживання тютюну припадає саме на країни з низьким і середнім рівнями доходів.

Для багатьох курців кинути палити дійсно нелегко, адже нікотин викликає сильну залежність. У багатьох з нас є знайомі, які спробували кинути, але всього лише через декілька місяців знову почали курити. Це проблема не лише курців, але й усіх небайдужих, якою ми повинні займатися спільно, адже збільшення кількості тих, хто кинув палити, є ключовим елементом зниження прогнозованого тягара викликаних тютюном смертей на найближче десятиріччя.

Примітною новиною є те, що можна знайти істотні переваги для здоров'я, кинувши палити у будь-якому віці, адже ті, хто кинув палити у віці 30–35 років, мають тривалість життя, як і у людей, які ніколи не палили.

Більшість тих, хто вже успішно кинув палити, зробили це без будь-якої сторонньої допомоги. Цьому сприяла активна просвітницька й профілактична робота серед курців, але нам потрібно істотно підвищити рівень успішного припинення паління.

Це дуже важливо також і з огляду на репродуктивне здоров'я нації. Батьки, які серйозно ставляться до здоров'я майбутньої дитини, повинні кинути палити за 1,5 року до її зачаття. Саме цей термін є оптимальним для очищення організму від наслідків впливу нікотину.

Майбутнім мамам варто знати, що якщо жінка не палить, а її чоловік палить, вона також наражається на небезпеку захворіти. Так зване «пасивне куріння» негативно позначається як на здоров'ї жінки, так і на здоров'ї ще ненароджених нею дітей. Не можна ставити під загрозу здоров'я і життя майбутнього малюка лише тому, що його батько не знаходить в собі сили розлучитися зі згубною звичкою палити.

Варто також пам'ятати, що ніщо так негативно не діє на жінок, як паління, адже нікотин дуже впливає на їхній зовнішній вигляд. Речовини, що містяться в тютюні, не лише порушують роботу внутрішніх органів, але й гублять шкіру, звужуючи поверхневі судини, внаслідок чого руйнується її живлення. Тому жінка-курець набагато раніше старіє, а зморшки на її обличчі з'являються значно швидше, ніж у тих, які

не курять. Якщо порівняти 30-річну жінку, яка палить, і 50-річну, яка не має такої пристрасті, остання буде мати молодший і свіжіший вигляд.

Дослідження феномена «пасивне куріння» було проведено у Франції, США та інших країнах, яким встановлено негативну дію на склад крові та нервову систему пасивного курця. Великої шкоди завдає оксид вуглецю, що, проникаючи через легені в кров, міцно з'єднується з гемоглобіном, перешкоджаючи доставці кисню у тканини. Якщо дорослі палять у присутності дітей на вулиці або в закритому приміщенні, то у дітей удвічі частіше реєструються респіраторні захворювання порівняно з дітьми, батьки яких не курять.

Згідно зі статистикою нині в Україні курить майже кожна друга доросла людина (42%), а загальна кількість курців сягає 15,5 млн людей. Останнім часом набагато більше стали курити жінки. За рахунок агресивної реклами транснаціональна тютюнова індустрія зомбує українців (особливо дітей та молодь) неправдою про модність і glamourність тютюнопаління, чим щороку значно збільшує кількість активних курців. Наслідком паління є низка небезпечних хвороб, серед яких серцеві напади, інсульт, хронічний бронхіт, різні онкозахворювання, найчастіше – рак легень. Серед курців віком 30–40 років інфаркти трапляються у п'ять разів частіше, ніж серед тих, хто не має такої звички.

Наразі в Україні, згідно з діючим законодавством, заборонено паління в громадських місцях. Не дозволяється курити у навчальних, освітньо-виховних і закладах охорони здоров'я, на спортивних і дитячих майданчиках, у під'їздах житлових будинків і ліфтах, а також в громадському транспорті (у т.ч. й поїздах).

Кожен курець може кинути цю згубну звичку, адже здоров'я – величезна цінність, яку не варто за власні гроші викидати на вітер з цигарковим димом. Усім курцям варто пам'ятати, що кинути палити легше і потрібно сьогодні, ніж завтра.

Тож будьте нині здорові і радійте кожному прожитому дню!

Ж.Д. Кравченко,
заст. гол. лікаря
з ОМР КНП «МСЛ» ХМР,
лікар-терапевт ХНАДУ

О ДО ДНЯ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ І КУЛЬТУРИ

МОВА ЯК ГОЛОС НАРОДУ

Де хтось інший змовчав би – говорити відкрито.

Де комусь забракне сміливості – знайти потрібні слова.

Так уже повелося на нашій землі: з давніх-давен, від діда-прадіда звикли ми говорити про правду і повставати проти кривди.

Говорити, коли не слухають.

Говорити, попри заборони.

Говорити словом писемним – коли й проти нього писано-переписано сотні заборонних указів і циркулярів.

Говорити – а то й шепотіти – із останніх сил, а коли їх вже й зовсім не лишилося – то співати. І в співі тому – душа народна, мудра і щира. У співі тому – безмежна шир полів наших, що житом-пшеницею колосяться, і терпка гірчинка полинових степів. Хіба ж хто один виводить оту красу-мелодію? Тоді кому саме належать слова, що проникають у саму душу, то сколихуючи її смутком, то звеселяючи щирим сподіванням на краще? Не можна здогадатися. Не виходить виділити із потужного багатоголосся чийсь один, окремий, голос. Бо той спів – усього народу: усі його болі та тривоги – в ньому. Усі спогади та уроки, викладені нелегкою долею народною. І віра у краще майбутнє. І бажання – щире, як сонячне світло, як степ під ногами і Батьківщина в серці – бажання наполегливо працювати для досягнення цієї мети.

Та, власне, й народ не тільки наш: чудернацьким плетивом унесено в історію, нерозривно поєднано в ній нас усіх: колись – прадавні слов'янські племена, а нині – нащадків їхніх. Так міцно поєднано, ніби нитки в тканині химерній, витканій із полинового зілля наших безмежних, тужливо-туманних степів. Код нації вишити сріблом у візерунки степових отих полинів. Вишити, як сорочку льняну, і волею гаптовано. Чи не тому усі пісні наші, слов'янські, – про волю? Навіть ті, що про журбу. І ті, що

про кохання. А вже ж тим, що про борню та перемогу – від народження про волю бути призначено!

У нас багато чого намагалася відібрати історія: силу і волю, землю і небо, саму мову нашу, у якій закладено прадавні генетичні коди. Та завжди залишався наш голос, що лунав потужно навіть у найтемнішу годину ночі. Голос кожної окремої людини зливався у гармонійний хор, говорючи про те, що Україні – бути. Попри негodu. Попри заборони. Попри винищення й саму смерть.

Адже чого в тому голосі найбільше, як не волі – безмежної й всеосяжної?!

Чи ж і зараз, незважаючи на перешкоди та підступи ворогів, воля – отой скарб неоціненний – досі є найвищою нагоро-

дою для нескореного народу нашого. І, як ніколи, потужно звучить наш голос – понад степом, понад краєм і понад світом: із мрій про волю – вільні долі вільних людей виплітає кожним акордом народної пісні. Його намагаються перебити – отой голос народу. Хочуть перекричати одноденними лозунгами, відтіснити фальшивими обіцянками, заглушити вибухами феєрверків, аби не чути стало канонад, котрі відкритими ранами ятряться на тілі землі нашої уже стільки років.

Проте потужніше за життя і смерть, голосніше за грім канонади, могутніше за саму історію говорить Народ – і про волю слова Його! Посеред широкого степу, про який стільки написано, стільки сказано, звучить народне Слово. Воно – отой «Голос Духу» Івана Франка, воно «міцне, як криця» у вустах Лесі Українки. Воно розсипалося перлами геніїв та мучеників по віках, щоби тепер і зараз акумулювати минувшину й перетворити її на світле майбуття.

Чи можливо не зрозуміти народ? А не почути? Ота воля, що в'їлася в кров і шкіру, бринить у кожному слові народним. Її чують добре боягузи й до смерті бояться вороги. Вона – суть нашого голосу: нашого вірша і нашого співу. Навіть історії нашої, яку стільки разів намагалися штучно перекрити, та тільки голки ламали об ту незламну крицю народної кольчуги – мрії про волю.

Так було й буде. Поки сивими водами Дніпра не понесе через степ, у синє море усе лихе: кривду, неволю й негodu.

А може, водами Дунаю чи Дністра, Черемошу чи Одеру з Віслою?

Хоча... хіба й тоді не залишиться наша пісня у світі – відлунням голосу народного?

Пісня, котра триває вічність. Для волі, для долі й для пам'яті.

Н.О. Опришко,

доц. каф. філології та лінгводидактики

О ВАЖЛИВО

СКРИНЬКА ДОВІРИ

Упродовж останніх років актуальним для України, у тому числі й для закладів вищої освіти, є питання необхідності боротьби з отриманням неправомірної вигоди (хабаря). Саме задля цього у ЗВО й обласшовано Скриньки довіри.

Існування в університеті Скриньок довіри має сприяти виявленню пов'язаних з цим явищем випадків. Скринька довіри надає студентам можливість висловити своє невдово-

лення щодо вирішення питань, пов'язаних з організацією навчального процесу, відносинами з викладачами і співробітниками, матеріальною базою університету і станом гуртожитків, а також повідомляти про сексуальні домагання, дискримінацію та одержання неправомірної вигоди тощо

Скринька довіри насамперед існує задля блага студентів, адже їхні повідомлення дають можливість керівництву університету виявляти негативні

явища, що наразі мають місце, покращити соціально-психологічний клімат, усунути недоліки, а також створити комфортні умови для їхнього навчання і побуту. Безумовно, що без допомоги студентського загалу зробити це буде набагато складніше.

Інформація, котра накопичуватиметься у Скриньках довіри (їх розміщено в усіх навчальних корпусах та гуртожитках ХНАДУ), буде оброблятися кожного тижня, щоб мати мож-

ливість оперативно реагувати на зауваження студентів.

Шановні викладачі, співробітники і студенти нашого університету! Лише разом ми зможемо подолати усі негаразди та сприяти їх усуненню. Саме для цього нам і потрібно налагодити зворотний зв'язок між студентами та керівництвом ХНАДУ.

Допомогти у вирішенні цього питання і має Скринька довіри!

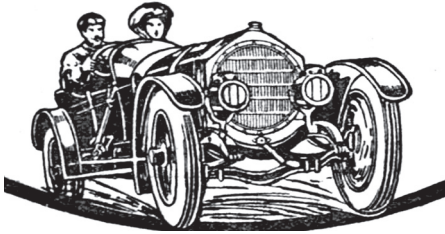
Гуманітарна рада

О ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС

ПЕРШІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНІ ПРИГОДИ У ХАРКОВІ

З появою на початку ХХ ст. на вулицях Харкова перших автомобілів у житті містян з'явилися не лише нові можливості й зручності, але й нові небезпеки. Нові учасники дорожнього руху принесли невідомі до цього проблеми – надвисоку за мірками того часу швидкість, ревіння моторів, різкі сигнали клаксонів і сирен.

Автомобіль як транспортний засіб був украй незвичним для традиційних учасників дорожнього руху – пішоходів, візників і, особливо, коней, які часто лякалися стрімких гуркітливих екіпажів, котрі, гучно сигналячи у хмарах пилу і диму, мчали назустріч, наздоганяли ззаду чи несподівано з'являлися із-за рогу. Тодішні харківські газети – «Южный Край» і «Утро» – неодноразово друкували повідомлення про дорожньо-транспортні пригоди за участю автомобілів на вулицях міста чи у найближчому передмісті. У цій замітці ми наводимо найцікавіші з цих публікацій, датовані 1904 і 1908 роками.

Найраніша із виявлених на сьогодні заміток про ДТП з участю автомобілів у Харкові опублікована наприкінці травня 1904 р. в газеті «Южный Край» під назвою «Наши автомобилисты» (25.05. (7.06.) 1904 р. №8101): «19-го мая по Сумской улице ехал в дрожжах помощник пристава Я.И. Козьмин, а навстречу ему на автомобиле Г.И. Полянский. Лошадь г. Козьмина начала сильно волноваться, что и побудило его несколько раз повторить просьбу, обращенную к г. Полянскому, чтобы он остановил автомобиль. Последний просьбы не исполнил, лошадь понесла. Я.И. Козьмин упал с дрожек, запутался в вожжах и, по его словам, лошадь волокла его по мостовой на расстоянии 40 сажень, пока сама не упала. Г-н Козьмин получил сильные ушибы; лошадь оказалась покалеченной. На днях на той же улице, испугавшись двигавшегося автомобиля, понесла лошадь однокольного извозчика, который также отделался незначительными ушибами. Кроме этих двух были еще несчастные случаи с седоками в экипажах при встречах на людных улицах с автомобилистами. Обязательные постановления о езде на автомобильных экипажах, изданные городской думой, должны были войти в обязательную силу с 1-го января текущего года, но они до сих пор еще не утверждены». Отже, вже до травня 1904 р. сталося щонайменше декілька інцидентів на вулицях міста за участю автомашин.

Наступна дорожньо-транспортна пригода за участю автомобіля, згадана в «Южном Крае», сталась за містом 4 жовтня 1904 р. Її фігурантами стали дворянин М.Г. Данилевський, який їхав з дружиною в екіпажі, і харківський фотограф Шабельський-Скассі за кермом автомобіля. Опис події, наведений у листах учасників до газети (5 (18) 10. 1904 р. №8234; 11 (24) 10. 1904 р. №8240), суттєво відрізняється, однак основні факти збігаються. Під час повернення до Харкова із заміської прогулянки екіпаж М.Г. Данилевського перестрівся з автомобілем Шабельського-Скассі, який мчав назустріч. Дворянин зупинив екіпаж і разом з дружиною спішився, а кучеру наказав розвернутися і рухатися назад по шосе, доки автомобіль не зупиниться. Автомобіліст, вочевидь, не зрозумів бажання М.Г. Данилевського, і продовжив рух услід за екіпажем, швидко наздоганяючи його. Кінь, зачувши за собою погоню, скинув кучера, і зупинити перелякану тварину вдалося лише завдяки студенту Харківського університету Деканазову, який був одним із пасажирів автомашини Шабельського-Скассі. Студент повернув екіпаж власникові, після чого повернувся в автомобіль і той рушив далі.

Обурено описуючи пригоду, М.Г. Данилевський повністю звинувачував у неприємному інциденті Шабельського-Скассі, який буцімто проігнорував прохання зупинитися і спеціально погнався за конем, «беспрерывно нажимая сигнал и производя страшный рев по лесу». Водій автомобіля заперечував звинувачення, наголошуючи, що він, навпаки, завчасно подавав сигнали, щоб «кучер вовремя сдержал лошадь», а коли помітив, що візник не може впоратися з конем, «решил замедлить ход» і негайно зупинив машину, щойно помітивши, що «неопытный возница выпустил из рук вожжи и вылетел на землю». У будь-якому разі винним у ДТП було визнано Шабельського-Скассі, якого, як повідомляє «Южный Край» (14 (27) 11. 1904 р. №8274), «за неприятие мер предосторожности» присудили «к штрафу в двадцать пять рублей или аресту на 5 дней и удовлетворению гражданского иска, предъявленного г. Данилевским, в размере 135 рублей».

Окрім покарання шофера, описана дорожньо-транспортна пригода мала і важливіші наслідки – обурений випадком дворянин М.Г. Данилевський звернувся до Харківської міської думи з проханням розглянути і вирішити низку проблем, що виникають у місті внаслідок їзди на автомобілях. Перелік порушених ним питань, які описують типову поведінку автомобілістів Харкова, опубліковано у газеті «Южный Край» (21.10. (2.11.) 1904 р. №8249): «1) скорость езды превышает предельную скорость любого лучшего рыска, пущенного вольно и во всю; 2) при поворотах на другую улицу автомобили никогда не пускаются шагом; 3) при встречах с экипажами

они никогда не сворачивают с дороги; 4) очень часто управляют автомобилями малолетние и женщины; 5) заведенные автомобилистами сигналы «ревуны» трубят беспрерывно и пугают лошадей».

Ще дві публікації про ДТП у Харкові знаходимо у числах газети «Утро» наприкінці травня і початку червня 1908 р. Перша з них (31.05. 1908 р. №453. С. 4) повідомляє про здійснений автомобілем наїзд на пішохода, який стався 30 травня 1908 р.: «Вчера на проходившую около 10 часов вечера крестьянскую девушку Анастасию Колесникову, 24 лет, служащую прислугой, наехал автомобиль, мчавшийся по улице без всяких сигналов и предупреждений. Автомобилисты не сочли нужным дать сигнал даже в этой, переполненной прохожими местности, и бешено ехали по Театральной площади. К счастью, Колесникова была задета только колесом за платье, которое совершенно оборвано. Колесникова получила ушибы ног и ссадины. Для оказания медицинской помощи она была доставлена в медицинское общество, где находится и сейчас. Автомобиль был задержан и отправлен с автомобилистами в 3-й полицейский участок. Неосторожным автомобилистом оказался шофер торгового дома Герман Мейер».

У другій замітці в газеті «Утро» (4.06. 1908 р. №455. С. 4) під назвою «Шалости шофера» (сама так, з подвійною «ф» – авт.) повідомляється про необережну їзду по вулиці Скатинославській у ніч з 30 на 31 травня 1908 р.: «С появлением в городе автомобилей стали замечаться случаи небезопасности управляющих (шоферов). 30 мая хроника отметила уже один случай, а с 30 на 31 мая один из шоферов в 12 час. ночи, когда на Екатеринославской ул. было большое движение экипажей с публикой, возвращавшейся с вокзала и садов, – пронесся со скоростью до 50 – 60 верст в час, пугая лошадей. Номер автомобиля нельзя было заметить, так как сзади машины не было фонаря».

Виявленими згадками у газетах дорожньо-транспортні пригоди у Харкові впродовж 1904 – 1908 рр., безумовно, не вичерпуються, однак ще цікавішою за самі інциденти є згадка у газетах про правила дорожнього руху в місті, прийняті 1904 р. Харківською міською думою.

Про них – в одному з наступних випусків «Автодорожника».

А.М. Домановський, Н.П. Олешко,
доц. каф. українознавства

О ЮВІЛЕЇ

У травні своє 75-річчя від дня народження відзначає заслужений працівник фізичної культури і спорту, завідувач кафедри фізичного виховання і спорту доцент М.Ф. Курилко.

Народився Микола Федорович у 1946 р. в смт Борисівка (Белгородська обл.). У 1969 р. з відзнакою закінчив факультет фізичного виховання Харківського педагогічного інституту ім. Г.С. Сковороди.

З січня 1971 р. (після служби в Армії) він був прийнятий на посаду викладача кафедри фізичного виховання ХНАДУ (нині ХНАДУ), де і працює упродовж 50 років.

За час роботи в ХНАДУ доцент М.Ф. Курилко досяг найвищого професіоналізму в організації спортивно-масової роботи, очолюючи упродовж багатьох років спортивний клуб «Автодорожник» та започаткувавши в нашому виші нові спортивні традиції. Працюючи на посаді завідувача кафедри, значно покращилися спортивні досягнення наших студентів. Так, за його сприяння були підготовлені: заслужений майстер спорту, 15 майстрів спорту міжнародного класу, майже 50 майстрів спорту України та багато спортсменів-розрядників, які є переможцями і призерами чемпіонатів Світу і Європи, України й Універсиади, а також інших міжнародних змагань.

У травні 2003 р. його за конкурсом було обрано завідувачем кафедри фізичного виховання і спорту, а через рік він був нагороджений найвищою відзнакою Міністерства освіти і науки України – Почесним знаком «Відмінник освіти».

У щорічному конкурсі «Вища школа Харківщини – кращі імена» (2005 р.) М.Ф. Курилко був визнаний «Кращим завідувачем кафедри фізичного виховання та спорту» серед усіх ЗВО нашого міста.

Під його безпосереднім керівництвом щороку збірні команди ХНАДУ беруть активну участь у Спартакіаді ЗВО серед студентів м. Харкова, де за доброю традицією більшість спортивних команд нашого університету виборюють призові місця. Микола Федорович завжди зустрічається з командами перед кожним виступом, налаштовуючи і надихаючи їх лише на перемогу, а також постійно присутній на всіх змаганнях.

Багато часу Микола Федорович приділяє адміністративно-господарській роботі. За його безпосередньої участі постійно роз-

БЕЗДОГАННИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ

ширюється та удосконалюється спортивна база університету. За цей час було збудовано: стадіон, спортивний манеж, комплексні спортивні майданчики з футболу, волейболу і баскетболу, численні зали: тренажерний, фітнесу та аеробіки, боксу та кікбоксингу, тенісу, вільної боротьби, спортивні зали в гуртожитках, лікарський кабінет і відновлювальні комплекси. Одним словом – створено комфортні умови для проведення навчально-тренувального процесу.

Тісно працюючи з відділенням спортивного удосконалення, М.Ф. Курилко проявив себе і як висококваліфікований тренер з футболу. Завдяки його здібностям правильно організувати тренувальний процес, збірна команда університету є однією з кращих студентських команд міста. Футболісти ХНАДУ були багаторазовими чемпіонами Спартакіади автодорожніх вишів СНД та України, дворазовими призерами Спартакіади Міністерства освіти і науки України, а також є постійними чемпіонами і призерами Спартакіади ЗВО з футболу та футзалу. Під керівництвом Миколи Федоровича збірна студентська команда Харків-

щини з футболу завоювала звання чемпіона Універсиади України.

Наш ювіляр веде також активну громадську роботу. Упродовж 16 років він був арбітром чемпіонатів колишнього Союзу, делегатом Федерації футболу України, а також обслуговував чемпіонат країни у Прем'єр-Лізі. Майже 30 років він є головою Асоціації Харківської обласної федерації футболу.

У свої 75 років наш завідувач випромінює невичерпну енергію і завзяття, а його працьовитість і відданість своїй справі є яскравим прикладом гідного служіння її величності Освіті. А ще Микола Федорович дуже чуйний і уважний дідусь, мужний і люблячий чоловік. Разом з турботливою дружиною Світланою Олексіївною, яку він покохав з першого погляду і на все життя, вони виховали двох дітей та шестеро онуків. Як говорить Микола Федорович: «Найголовніше у житті – це родина». Він пишається своїми сімейними традиціями і передає їх молодому поколінню. Таке його шанобливе ставлення до подружнього життя є дійсно прикладом для наслідування.

Багато студентів і співробітників вважають його занадто суворим, але за цією вимогливістю криється мудрість і життєвий досвід, турбота і увага до кожного. Інколи експансивний і схильний до критики, втім майже завжди напрощуд добрий і людяний – саме таким є наш ювіляр. Наразі складно уявити ситуацію, в якій би Микола Федорович залишався байдужим до проблем оточуючих.

П'ятдесят років свого професійного життя Микола Федорович присвятив нашому рідному університету і є взірцем дисциплінованості й порядності, максимальної організованості й чіткості у виконанні службових обов'язків. Своім прикладом надзвичайного працелюбства і стовідсоткового виконання будь-якого завдання він навчас усіх нас підкорювати найвищі цілі.

Шановний наш керівнику і тренере!

Від щирого серця вітаємо Вас з ювілеєм!

Бажаємо Вам подальших успіхів і перемог на освітянській ниві, а також безмежних сил і волі не зупинятися ні на мить на цьому хоч і нелегкому, але такому цікавому й захоплюючому спортивно-му шляху!

Колектив кафедри ФВіС

О ВІТАЄМО

Вітаємо ювілярів

(які народилися у квітні)

Оксану Іллівну Дмитрієву – завідувачку кафедри економіки і підприємництва.

Олександра Андрійовича Бобошка – професора кафедри деталей машин та теорії механізмів і машин.

Олександра Васильовича Грицюка – професора кафедри двигунів внутрішнього згорання.

Олексія Вікторовича Степанова – доцента кафедри організації та безпеки дорожнього руху.

Марію Валеріївну Шевченко – доцента кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій.

Анжелу Миколаївну Попову – доцентку кафедри обліку і оподаткування.

Андрія Миколайовича Авраменка – асистента кафедри двигунів внутрішнього згорання.

Валерію Олегівну Беловоленко – провідну бухгалтерку бухгалтерської служби.

Сергія Миколайовича Потапенка – майстра виробничого навчання кафедри будівельних і дорожніх машин ім. А.М. Холдова.

Галину Василівну Безруківу – старшу лаборантку з вищої освіти кафедри мовної підготовки.

Олену Миколаївну Бережну – старшу інспекторку сектора обліку студентів відділу кадрів.

Володимира Петровича Пономаренка – сторожа навчально-наукової бази.

Олександра Володимировича Перетяченка – сторожа відділу охорони.

Валентину Іванівну Тесленкову – чергову гуртожитку №3.

Щиро вітаємо Вас, шановні ювіляри, зі святами!

Бажаємо Вам міцного здоров'я і родинної злагоди, миру і стабільності, безмежних щастя і наснаги на освітянській ниві!

Колектив ХНАДУ

О ВЕСНА СПОРТИВНА

ГИРЬОВИЙ СПОРТ

Нещодавно у Палаці спорту м. Києва відбувся чемпіонат України з гирьового спорту, де у ваговій категорії до 73 кг взяв участь і студент механічного факультету Ігор Вошунюк.

Наш спортсмен виконав норматив майстра спорту України у двоборстві з результатом 130 балів.

Палко вітаємо Ігоря та його тренера старшого викладача кафедри ФВіС Є.К. Плотнікова з перемогою і бажаємо їм ще більших здобутків на спортивній арені.

БАСКЕТБОЛ

Нещодавно відбулася Спартакіада «Університет» з баскетболу, за результатами якої перше місце посів АФ, друге – ФТС, третє – ДБФ, четверте – МФ і п'яте місце виборів ФУБ.

Вітаємо наших баскетболістів з перемогою і бажаємо усім таких же гідних успіхів у навчанні та спорті!

ТХЕКВОНДО

Газета «Автодорожник» видається з 1931 року. Засновник – колектив Харківського навчально-науково-виробничого комплексу з автомобільно-дорожньої освіти.

Газета зареєстрована у Державному комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження 1 грудня 1993 року.

Свідоцтво про реєстрацію: серія ХК №80. Адреса редакції: 61002, м. Харків-МСП, вул. Ярослава Мудрого, 25, кім. 204. Тел. 707-36-74.

E-mail: gazeta@khadi.kharkov.ua
Газета віддрукована у видавництві ХНАДУ. Тираж 500 прим.

Зам. № 76/21 від 02.04.2021 р.
Головний редактор **О.Д. Васильківська**
Коректура **Л.А. Пустовойтової**
Комп'ютерна верстка **О.Г. Безродного**
Фото **О.М. Лісконог**

Всередині березня у Стамбулі (Туреччина) проходили міжнародні рейтингові змагання G-1 «Turkish Open 2021» з тхеквондо ВТФ.

У складі команди України гідно боролися і студенти механічного факультету нашого університету Денис Вороновський, Костянтин Костеневич і Владислав Функендорф, які під час цих змагань показали хороший рівень підготовки.

Колектив спортивного клубу «Автодорожник» дякує нашим борцям за їхню волю до перемоги та бійцівський характер і бажає усім вдалих виступів у подальших змаганнях!

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори публікацій. Думки авторів публікацій у нашому виданні не завжди збігаються з точкою зору редакції. Матеріали і фотознімки, передані до редакції, не рецензуються і не повертаються. Редакція не має змоги листуватися з кореспондентами.

*****

У березні в спорткомплексі «Локомотив» м. Харкова відбувся чемпіонат України з тхеквондо ВТФ, де у ваговій категорії 54 кг дуже гідно виступив студент механічного факультету Владислав Функендорф.

Владислав виборов друге місце, поступившись чемпіону Європи, а також виконав норматив майстра спорту України, з чим ми його щиро вітаємо.

У цьому чемпіонаті взяв участь і випускник факультету транспортних систем Данило Ігнатій, який у ваговій категорії +87 кг отримав срібло.

Щирі вітаємо наших спортсменів-тхеквондистів та їхнього тренера старшого викладача кафедри ФВіС В.І. Шевченка з гідною перемогою і бажаємо й надалі підкорювати спортивні височини!

СК «Автодорожник»